Poštnina plačana. Posamezna izv. Din 0·50.

Štev. 14. V Ljubljani, v petek dne 7. aprila 1922. Leto V.

DOMOVINA

Oglasi:
Za 1 mm × 60 inseratnega stolpiča mali Din 0·20, sradni D 0·30, poslano, posmrtnice i. reklame D 0·50.
Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.
Upravništvo „Domovine" v Ljubljani, Prešernova ul. 54.
Uredništvo „Domovine", Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:
Mesečno Din 1·—, četrtletno Din 3·—, polletno Din 6·—, celoletno Din 12.—.

Shod trgovcev in obrtnikov v Ljubljani

Pretekli teden so priredile trgovske in obrtne organizacije v Ljubljani, Mariboru in Celju shode, na katerih se je hotelo dati duška zoper krivice na davčnem polju, kakor tudi zoper druge neprilike, ki otežujejo trgovski in obrtni stan. V znak protesta so bile v pondeljek, ko se je vršil shod, v Ljubljani prodajalne po cel dan zaprte.

Shod v Ljubljani je bil prav dobro obiskan. Nastopila je cela vrsta govornikov, ki so obravnavali trgovske zadeve iz najraznovrstnejših pogledov, predlagane resolucije pa so bile sprejete z velikim navdušenjem.

Žal pa ni ljubljanski shod končal tako, kot bi si to želeli oni trgovci in obrtniki, ki so prišli na zborovanje z resnim namenom, koristiti trgovski in obrtniški stvari. Ker se je shod po krivdi predsednika Dragotina Hribarja prestavil iz dvorane Mestnega doma na trg pred njim, se je zborovalcem pridružilo tudi večje število neobrtnikov in netrgovcev. Razven tega so na shodu, kakor navadno povsod, klerikalci nastopili organizirani z namenom, da izkoristijo prireditev kar najbolj za svojo stranko. Ko je nastopil kot govornik tudi poslanec dr. Kukovec, so klerikalci, čim so ga spoznali, da je on, začeli nagajati, nato pa kričati, piskati in žvižgati, tako da govornik ni mogel skončati svojega govora, četudi ni drugega hotel, kot povedati samo in golo resnico, četudi bi marsikomu morda to ne bilo všeč. Za Kukovcem je prišel do besede litijski trgovec, iz predvojnih časov kot nemškutar znani klerikalni petelin Lebinger, ki je po klerikalni maniri zabavljal čez Srbe in govoril o obubožanju, četudi je še mlad človek in živi že sedaj od špeha svojega očeta.

Marsikdo, ki se je vračal s shoda, je bil zadovoljen, ker mu je nekako odleglo. Čez par dni pa se je pojavil pri ljubljanskih trgovcih zaradi shoda prav neprijeten maček. Političen škandal, katerega so začeli in vodili na shodu klerikalci, nepremišljene besede, ki jih je naperil veletrgovec Jelačin proti uradnikom, ter resolucijo, ki je bila sklenjena proti kmetom, so vzele shodu uspeh, tako da bodo sedaj nastopile posledice, ki bodo solidnim trgovcem samo v škodo. Zlasti velja to za male trgovce in obrtnike, o katerih govori sedaj Ljubljana samo to, da jih je par veletrgovcev speljalo na led in zlorabilo za svoje politične namene. To dokazuje že predsednik shoda Dragotin Hribar, ki je tovarnar, upravni svetnik južne železnice, upravni svetnik dolenjskih železnic itd. itd. ter že kot tak gleda, kako bi malemu trgovcu za drag denar obesil izdelke svoje tovarne in kako bi z visokimi železniškimi tarifami dvignil dobičke železnice. Dragotin Hribar je razven tega pristaš klerikalne stranke, ki bi rad napravil v naprednih vrstah trgovcev zgago, da bi od nje imeli dobiček klerikalci. Čuje se tudi, da bi Dragotin Hribar rad osnoval novo stranko, menda zato, da bi še v politiki prišel do kakega novega korita na račun trgovcev in obrtnikov.

Zlasti se očita Dragotinu Hribarju in njegovim pomagačem, da so male in srednje trgovce in obrtnike porabili za protest proti davku na vojne dobičke za leto 1920., katerega pa bo moralo plačati na celem Slovenskem le 100, reci: **edensto veletrgovcev!** Po zakonu o dvanajstinah za marc in april so namreč **oproščeni tega davka vsi, ki so imeli leta 1920. manj kot 40.000 dinarjev letnih dohodkov, kakor tudi vsi oni, ki niso imeli leta 1920. za 25.000 dinarjev večjih dohodkov, kot so jih imeli pred vojno.** Zaradi tega vonjega davka je bil v največji meri sklican shod in zaradi njega so prišli trgovci in obrtniki za drag denar v Ljubljano, da protestirajo zoper nekaj, kar jih **prav nič ne boli.** Zaradi tega so morali tudi vsi zapreti trgovine, da so si na ta način v veliko krajih nakopali čisto po nepotrebnem sovraštvo potrošnikov.

Tako se je ob priliki pondeljskega shoda zopet pokazalo troje: Pred vsem se vidi, kako napačno je, če se **v stanovske in strokovne organizacije zanaša politika,** kar mora slej ali prej končati z razsulom organizacij, nadalje je očividno, da ni dobro, ako se dajo **mali trgovci in obrtniki izkoriščati od velikih.** Tretji nauk je pa ta, da je za **trgovca in obrtnika boljše, ako ne hujska proti drugim stanovom in ne hodi demonstrirat po cestah.**

Sedaj se po krivdi Dragotina Hribarja in drugih zaradi pondeljskega shoda mečejo v en koš pošteni trgovci in obrtniki ter verižniki in vojni dobičkarji.

Samo davki in plačila

Teden za tednom se bere po klerikalnih listih pomilovanje ubogega kmeta, kako ga država le izžema, kaka davčna bremena mora nositi le kmet.

Ni čudno, če ljudje, ki berejo samo klerikalne liste, pred vsem «Domoljuba», nimajo nobenega širšega vpogleda v svet, njega naprave in potrebe. Njihovo obzorje se neha pri farni cerkvi in farovžu, zato žive v živem prepričanju, da jih naša država Jugoslavija, ali bolje Beograd in Srbi le zatirajo in od njih zahtevajo vsa mogoča plačila, a sami so pa vsega tega prosti.

Seveda je tako pisanje klerikalnih listov dobro preračunjeno, v nevednih in neprevdarnih ljudeh zbuditi mržnjo do sedanje naše, svobodne države.

Oglejmo si stvar natančneje ter primerjajmo govorjenje klerikalnih zastopnikov nekdaj, ko so bivši avstrijski vladi in trinogom vse dovolili in niti z besedico se niso obregnili v to, kakšne davke mora plačevati kmet. Kaj še! Tedaj so se javno hvalili v dunajski zbornici, da se še bolj prikupijo navzgor, kako rad in z vnemo plačuje slovenski kmet davke in vsa državna plačila. Tedaj je šlo brez godrnjanja in vsakega ugovarjanja, kaj še le javnega hujskanja po listih. In tedaj se je plačeval «porez» (davek) v naše lastno zatiranje. Nič ne rečemo, davki so res veliki, še tudi nepravilno razdeljeni med močne in šibke. To vse je treba še urediti. Vendar, če pomislimo vrednost denarja prej in zdaj, vidimo da ni razlike v davkih.

Ali so res ti davki tako veliki, da bodo kmeta in manjšega človeka spravili na kant? Ta plačila ga ne bodo še vpropastila in pogubila, če bo količkaj pametno in previdno gospodaril ter po potrebi tudi varčeval. Upropastili in pogubili ga pa bodo vsi cerkveni davki, plačila in doklade v raznovrstnih oblikah. Državnega davka plačuje le stotake; mora biti že jako velik kmet, ki ga plača par tisoč kron, ne dinarjev.

Kakšen je pa cerkveni farovški davek dandanes? Z državnimi davki se niti primerjati ne da. Skoro povsod se nabavljajo sedaj novi zvonovi, ki veljajo stoinstotisoče. Ti daš deset tisoč, ti osem in tako naprej. Izpod tisoča ne gremo in bodi že navaden bajtar. Cerkev premajhna, treba jo razširiti. Veljalo bo 200.000 kron. Drugo nedeljo se oznani za nove orglje ali popravo orgelj, ker kovinaste piščali je bilo treba dati za orožje proti Srbom. Preproge v cerkvi so stare in odrgnjene. Malenkost deset do dvajset tisoč kron. Svetih, cerkvenih zlatih posod je premalo, ciborij premajhen, tercijalk pa veliko, prinesite vse cekine in srebrne krone. Ponekod je treba dajati tudi za orlovski dom itd.

To so davki in plačila, ki tarejo kmeta, in ga bodo, če bo šlo tako naprej v nekaterih krajih res ugonobili. Glede teh davčnih bremen pa klerikalci nič ne pomilujejo kmeta. O vsem tem se nič ne piše po klerikalnih listih.

Vi, ki čitate «Domovino» dajte jo tudi zaslepljenim, ali pa jim vsaj razjasnite v prijateljskem razgovoru, da potrebni državni davki niso danes nič proti davkom, ki jih nalaga krajevna cerkvena gosposka velikokrat iz samovolje brez vsake potrebe. Tu, tu žuli nevednega kmeta čevelj. Zato ga pa skušajo še tudi naprej obdržati v nevednosti in temi, zato taka dušna hrana klerikalnih listov in hujskanje proti državi.

A. Roj:

Pisma klerikalnega poslanca svojemu župniku

V.

Častiti gospod! Zdaj smo zopet začeli z delom v skupščini za našo sveto katoliško vero. Prvo je, tako so rekli naš voditelj, da odstranimo in uničimo v naši državi, ali vsaj v slovenski antomiji vse višje uradnike, ki niso naše stranke.

Tisti Žebot, o katerem sem Jim že pisal, se je prvi lotil tega Bogu dopadljivega dela in zahteval, da se Ribbnikarju v Ljubljani vzame služba. Govoril je bolj tiho o neki «flikáciji», katere baje Ribnikar nima, pa jaz tega ne razumem dobro, menda tudi Žebot ne, ker so ga sam voditelj prej naučili, pa si zlomka ni dobro zapomnil, kajti ni vedel odgovora, ko ga je minister vprašal, kaj si misli pod besedo «flikácija». Kar tiho je bil in ves rdeč; morda pomeni pa ta beseda kaj grdega, kaj jaz vem.

Konec je bil ta, da je minister Ribnikarja izredno pohvalil, Žebot pa je ves plašen in žalosten zlezel za moj široki hrbet. Jaz se takih stvari že ne lotim in sem bolj za vpitje in razbijanje po mizah, ko bi bilo le kaj pijače, ker pri takem delu za «vero» ni treba govoriti in tudi misliti ne.

V času, ko ni bilo zasedanja, smo z našim voditeljem malo potovali po Slovenskem, ker na vseh krajih odpadajo od naše stranke in jih moramo utrditi v «katoliški veri». Posebno je treba utrditi krščanske konzume, ker to nese, potem pa širiti in utrjevati nezadovoljnost, kar nam zopet nese.

Povsod so me poznali zavolj tistega zdravila, ki sem ga Jim priporočal za gospodično kuharico in so ga tudi drugod rabili z najboljšim uspehom, samo v Trbovljah so vsi zamenjali g. Sušnika z menoj in so ga klicali za Telebnika.

Tam smo sploh imeli smolo, dasi je g. voditelj nad vse hvalil komuniste; kajti po shodu je pred «Društvenim domom» imel komunist nagovor na zborovalce in v svoji brezbožnosti končal: «Taki, vsega dobrega siti farji in njihovi podrepniki nas ne bodo hodili farbat v Trbovlje!» In vsi so mu pritrjevali, samo mežnar bi ne bil, pa je zaprt zaradi sodomskega greha. Župnik so bili vsi objokani in so nekaj tožili o kobili, Hajnrihu, koruzi, Parizu, demokratih in oskrunjeni cerkvi. Ko bi bili še naš voditelj minister, bi se o vsem tem nič ne izvedelo, tako so rekli gosp. župnik.

No, morda pa še pridemo kdaj na konja in tedaj vse take sitnosti potlačimo, da bo dobro za nas in konzume!

Do tedaj ostajam Vaš udani

Janez Telebnik
poslanec SLS.

Politični srečolovci

Po vojni je vstalo med našim narodom vse polno novih prorokov ki so si zbrali okoli sebe nekaj ljudi in ustanovili stranke. Tako imamo sedaj sedem strank in v nekaterih teh strank še po več struj, tako da je pričakovati, da bo število strank v Sloveniji še narastlo. Ako preštudiramo nejasne programe narodnih socijalistov, slovenskih radikalcev in zemljoradnikov ter jih primerjamo z njihovim delovanjem, ne vemo, kaj te stranke pravzaprav hočejo.

Vidi se na prvi pogled, da se te stranke niso ustanovile iz potrebe. Povsod so bili ustanovitelji ljudje, ki so se čutili v svojih prejšnjih strankah zapostavljeni. Razžaljena častihlepnost in hrepenenje, igrati večjo vlogo, je dvignilo iz tal nove stranke in ustvarilo med narodom še večje zmede. Ti novi ljudski proroki so udarili po starih strankah, obenem pa se med sabo preklajo, da je veselje. Namesto, da bi se delalo za dobrobit naroda in se skušala najti pot, kako se rešimo iz splošne gospodarske krize, se ustanavljajo nove stranke iz zgolj političnih malenkostnih vidikov, ne da bi se brigale resno za gospodarsko stran.

Brigajo se že — toda na svoj poseben način, ki koristi le agitaciji za stranko med ljudmi, ki ne vidijo nastavljenih limanic. Izrabljajo povojno nezadovoljstvo, ki je nastalo vsled bede, povzročene od vojne. Kaj je lažje nego med trpečimi nerazsodnimi ljudmi vzbujati domnevo, da je vsega zla kriva vlada, oziroma stranke, ki tvorijo to vlado. Nezadovoljen človek pa je vobče zelo pristopen demagogiji in ne pomisli n. pr., da finančni minister ne more čez noč napraviti iz papirnatega brezvrednega denarja zlatih cekinov. Ravno tako ti nezadovoljneži ne upoštevajo, da potrebuje država vsled slabe vrednosti denarja mnogo več davkov, ako se hoče vzdržati. Če bi se morala država preveč zadolžiti, bi to čutili na vrednosti denarja mnogo bridkejše, nego če plačamo več davkov.

Vsled teh res žalostnih razmer, katerih prva povzročiteljica je vojna in ki vladajo v vseh, tudi bogatih državah, ki so se udeležile vojne, je danes prav lahko v kalnem ribariti. Pri nas ni ljudstvo toliko zrelo, da bi znalo najti pravi vzrok zla. Zato imajo novoustanovljene politične stranke precej uspeha — in če se ustanovi še sto strank, vsaka bo imela pristaše.

Politični srečolovci, večinoma bivši pristaši demokratske stranke, v svoji razžaljeni častihlepnosti seveda ne misiljo na to, koliko škodujejo z ustanavljanjem novih strančic narodu, kajti vsaka posamezna strančica ne pomeni nič, ne velja nič in nihče je ne vzame resno v poštev. Na drugi strani pa imajo od tega cepljenja v strančice največ koristi klerikalci, ki znajo jako spretno izigravati te strančice proti nositeljem napredne misli v Sloveniji proti demokratom in proti samostojnim kmetom. Delati v korist klerikalcem pa gotovo tudi ni namen novih strank.

Ako sta pri takih razmerah, ko je demagogija vse, stvarnost pa nič, vstopili v vlado demokratska stranka in stranka samostojnih kmetov, sta riskirali mnogo. Riskirali sta, da bodo padli na njuna hrbta vsi očitki zaradi stotine težkoč, ki pridejo v teh razmerah nad državo nepričakovano, ne da bi jih zakrivili.

Ko bodo minila mnoga leta in bodo prišli drugi ljudje, takrat se bo šele pravilno ocenjevalo delo strank, ki so se v teh kritičnih časih žrtvovale za ureditev države kljub nevarnosti, da med narodom izgubijo na popularnosti. Takrat tudi ne bo več političnih srečolovcev in prorokov, ki bi zavajali ljudstvo na kriva pota. Čez mnoga leta bo tudi naš narod že toliko zrel, da bo temeljito obračunal z največjim škodljivcem našega naroda — s klerikalizmom.

Pismo iz Amerike

Cleveland, Ohio, 10. marca 1922.

«Domovina moja, kje ležiš, kjer jezik moj mi govoriš?» Iz Slovenije čujem obupne klice, vzdihovanje in pritoževanje. Vsaka majhna nerednost v skupni domovini naše še ne popolnoma dograjene Jugoslavije daje povod za nezadovoljstvo. Duša se se mi krči, ko vidim da Sloven ni zadovoljen v svoji lastni hiši, da bije po stenah domačije in sili zopet pod jarem; ljubše mu je biti suženj, nego sam svoj gospod.

Žalostno je nad vse, da ponekod ne le priprosto ljudstvo, temveč tudi razumništvo slepo razdira vezi s strastno gonjo in se ne ustavi nikjer, temveč udriha z vso močjo in silo.

Zavratni Italijan dela na vse kriplje, da bi nas upropastil ter nam uničil zaupanje in ugled med svetom, Madžarji pišejo cele knjige in hočejo svetu dokazati, da mora biti in je Sloven zgodovinsko le njih suženj, koroški prevarani in trpinčeni brat se zastonj ozira na pomoč v milo Jugoslavijo; kajti Sloveni se bijejo med seboj v fanatični strankarski gonji. «V Rim» vpije «Domoljub»; «Proč od skupne Jugoslavije!» tuli «Sedanjost»; «Pokorite se nam», divja «Novi Čas», «če ne naj vse bes pocitra» itd.

V Chicagi, Ill. izhaja nabožni list «Ave Marija», v katerega že nad leto dni piše članke pater Hugo Bren, v katerih kritizira sploh vse v Jugoslaviji. Vsako kronco, katero je plačal za vožnjo na vlaku ali drugače porabil, očita svoji domovini.

Rad bi vam tukaj omenil zgodbico rojaka, ki se je namenil, da po 20 letnem bivanju v tujini se zopet vrne v svoj rojstni kraj. Njegove moči so že pošle vsled neprestanega garanja v tovarni. Ker se milijonar ne ozira na delavca, kadar ne more več v polni meri prodajati svojih moči, je pisal ta rojak svojemu bratu in mu zaupal svoj namen. Odgovor pa, katerega je prejel od svojega brata, ga ni navdušil, pač pa razočaral. Solze so se mu lesketale v očeh, ko mi je kazal pismo svojega brata. V tem pismu se brat pritožuje, da ne more biti nikjer slabše kot je v Jugoslaviji. Pomislite, mož si je tudi nekaj prištedil v Ameriki, je hotel iti med svojce in preživeti svoje zadnje dni na domači grudi, pa ga od tega odvrača njegov lastni brat.

Ker se mnogo pritožujejo, da so visoki davki v domovini, naj Vam tukaj omenim, da celo v Zjedinjenih državah, v tej svetovno znani industrijski deželi, o kateri pravijo, da je zlata, imamo tudi davke na vsakovrstne stvari, tako na umivalno milo, zdravila, tobak, na svalčice in smodke. Kadar se vrne inozemec v domovino od tukaj, mora imeti izkaz od podjetja, kjer je delal, da mu potem vzamejo odstotke od njegovega krvavega prislužka. Mora plačati zraven voznega listka posebej tudi davek. Potni list stane toliko, da bi mi ne verjeli tega, ko bi vse našteval. Postelja za eno noč stane dva dolarja in pol (okoli 790 naših kron). In vendar naši tukaj vse lepo potrpežljivo plačajo brez vsakega godrnjanja, dočim se v domovini za vsako kronco hudujejo.

Prejel sem tudi pismo od nekega prijatelja, v katerem mi pripoveduje ta svoje potovanje v domovino, kako so jih v Trstu trpinčili. Ko so izstopili iz parobroda, so čakali zunaj z vso prtljago eno noč in en dan na dežju. Ko je nekaj premočenih bolehnih žensk in otrok zlezlo v nekakšni železniški tovorni voz s streho, so prefrigani Italijani pripeli stroj in potegnili voz z vso naglico v stran, da so seveda ženske in otroci zavpili s strahom, tako da so jih ljudje hoteli reševati in jim pomagati ven iz voza. Med tem so Italijanski postopači rezali njihove usnjate kovčeke in kradli kakor srake. Na omenjenem mestu v Trstu so bili zastraženi, tako da jim ni bilo mogoče dobiti živeža za sebe in družine. Ko so bili že popolnoma izstradani, so prišli Italijani in jim za strašno visoke cene prodajali jedila. In vendar, vkljub temu nikaka pritožba. Le kadar se v domovini plača kak novčič, je prav grozno.

Stavke so v Ameriki tako v navadi, da že ni nič novega, ako kje zastavkajo. Ravno sedaj imamo v Clevelandu stavko stavbinskih delavcev.

Strašno razsaja pri nas znana španska influenca in pljučnica. Danes vidite rojaka na ulici, čez dva dni boste pa slišali, da ga ni več med živimi.

Letos smo imeli že 14 smrtnih obsodb v državi Ohio. Štirje so že plačali svoje zločine s svojim življenjem na električnem stolu, deset jih pa še čaka. Dne 10. februarja bi moral biti elektriziran Italijan po imenu Purpera, pa so že zadnji večer Italijani kar besneli. Italijanski advokati in svečeniki, so dosegli, da se je preložila usmrtitev do 10. marca. Sedaj pa podkupljujejo ameriško javnost, da bi vplivala na to, da bi se Purpera pomilostilo v dosmrtno ječo.

Nesreče se dogajajo vsak dan tukaj v deželi mogočnega dolarja. Ravno danes je vlak z vso silo butnil v samodrč in usmrtil 13 oseb, 6 pa zelo poškodoval.

V zbornici se bodo potegovali za to, da se dovoli zopet uživanje lahkih vin in piv. V Zjedinjenih državah je namreč, kakor znano, prepovedano vsako uživanje alkoholnih pijač. Proti temu predlogu pa se je po robu postavilo mnogo protestantskih pastorjev. Ti trdijo, da je protiustavno, da bi se zopet uvedle opojne pijače. Zaradi te takozvane prohibicije so ljudje kaznovani dnevno. Kazen je občutna, če izpijejo tudi le kozarček žganjice ali vina.

Narodni pozdrav vsem čitalcem «Domovine». *John Robas.*

Politični pregled

Važen dogodek tega tedna je

smrt bivšega cesarja Karla,

ki je umrl na Madeiri. Z njegovo smrtjo je rešeno vprašanje njegove krone, na katero je Karel še vedno upal. Upanje so mu dajali madžarski monarhisti, ki so si želeli Karla le zaradi tega nazaj na prestol, ker so upali, da bo on vzpostavil polagoma zopet staro avstro-ogrsko monarhijo ali pa vsaj prejšnjo Ogrsko. Zato je tudi razumljivo žalovanje Madžarov za Karlom. Z njim je mnogo upov pokopanih, toda še ne vsi. Kakor poročajo, hočejo madžarski habsburžanski privrženci proglasiti za madžarskega kralja Karlovega sina Otona.

Pretekli petek je ministrski svet zaključil, naj posebna komisija preišče

zadevo generala Žečevića,

bivšega vojnega ministra, ki je obdolžen, da je nepravilno postopal pri lanskem vpoklicu rekrutov, da ni bilo za te dovolj preskrbljeno, vsled česar jih je mnogo pomrlo. Preiskava bo dognala, koliko je na tem resnice. General Žečević se zagovarja, da se ne zaveda nobene krivde.

Listi poročajo, da je Italija predlagala naši vladi, naj bi se

v svrho izvršitve rapallske pogodbe

vršil še pred genovsko konferenco sestanek našega zunanjega ministra

---

Smuk:

Kako je Šimnova Rezika praznovala letošnji predpust

V prijaznem trgu na Dolenjskem, je živela Šimnova Rezika. Da vam resnice ne zamolčim, moram že povedati, da je bila kaj brhko dekletce: lep tanek stas, malo bledega ličeca, dolge rjave lase — sploh vse na njej je bilo na svojem mestu. Imela je le to napako, da se ji je vrtel jezik, kot mlin na veter. Mogoče je imela celo kakšno kolo preveč v glavi, kar mi pa ni znano. Glavno je, da se je s to svojo napako fantom zamerila, in to v taki meri, da je ostala pri svojem dvaintridesetem letu še vedno nedolžna, kot je zatrjevala njena mati, stara tercijalka, ki je nekdaj dobila farovškega hlapca za moža po kaplanovem posredovanju. Torej kratko povedano: fantje so v svoji jezi sklenili, da naredijo letos Reziki slamnatega moža.

Da me boste pa, cenjeni čitalci, bolje umeli, mi dovolite, da Vam malo opišem naš trg. Po sredi trga pelje široka cesta, ki se pri vodnjaku, ki stoji ravno na sredi trga, jako razširi. Kakih dvajset metrov od vodnjaka stoji velika stoletna lipa, na kateri že dokaj let gnezdijo in prepevajo razni ptiči. Takoj poleg lipe kipi v nebo enonadstropno poslopje trške posojilnice in v tem poslopju je stanovala Šimnova Rezika.

Naša Rezika je ves predpust težko čakala, kdaj se vendar prikaže na pragu toliko zaželjeni ženin. Vsako jutro je vstala dokaj rano, da je počedila sobo, ako bi vendar kdo prišel, nato pa je šla na okno z vprašanjem na ustih, da li ne pride mogoče danes.

Predpust se je bližal koncu, a ženina ni hotelo biti. Prišla je pepelnica, Rezika je pa ostala samica, žalostna brez moža se je jokala.

Komaj se je na pepelnično sredo malo zdanilo, je že bila Rezika pri oknu ter premišljevala, kaj ji je sedaj storiti. Niti najmanjši šum ni motil njenega premišljevanja, niti en ptič na lipi se ni oglasil, kot da bi tudi ptiči žalovali z njo. Nehote se je ozrla na lipo, in glej čudo: slamnati mož jo zasmehljivo gleda iz vej. Rezika se je obupno vrgla na posteljo in se bridko zjokala. Toda fantovskega maščevanja še ni bilo konec. Nad pobožno Reziko je prišlo še več sramote.

Približno tri tedne po tem dogodku se je vršil v trgu letni sejem. Na ta dan so fantje klepetavo Reziko še bolj osramotili. Rano zjutraj, ko se je na trgu začelo živahno postavljanje stojnic, so ljudje opazili, da se je mož na lipi obesil, na noge pa si je pripel lepak sledeče vsebine: «Ker se me Rezika boji in sem lačen, sem se v obupu obesil.» Lahko si predstavljate vso žalost, katero je morala ta dan Rezika prestati.

Tako je pobožna Marijina devica Rezika praznovala letošnji predpust. Ravno kaj takega se ji zna pripetiti drugo leto, ako se je do takrat kdo ne usmili in jo vzame kot boljšo polovico na svoj dom — ali pa se bo morala poboljšati in si skrajšati svoj dolgi jezik.

dr. Ninčiča z italijanskim zunanjem ministrom dr. Schanzerjem. Na sestanku naj bi se dosegel sporazum glede Reke. Naša vlada je o tem predlogu že razpravljala in ga sprejela. Sestanek se bo vršil v Rapallu. Kakor izgleda, se bodo sestanka udeležili tudi zastopniki italijanske in naše genovske delegacije.

Dne 10. aprila se vrši

genovska konferenca,

za katero se že dolgo časa skrbno pripravljajo vse države. Na tej konferenci se bodo razpravljale važne mednarodne zadeve. Na konferenci bo zastopana tudi sovjetska Rusija, ker se bo govorilo tudi glede obnovitve Rusije. Brez Rusije se danes svetovna vprašanja ne dajo več reševati.

Velike nerednosti in nasilja še vladajo vedno

na Reki.

Predsedništvo reške legije, ki počenja, kar se mu zdi, je sklenilo, da v svrho miru in reda demobilizira legionarje. Vendar pa je zagrozilo, da jih pokliče takoj zopet pod orožje, ako bi se hotel vrniti izgnani reški predsednik Zanella. Tako še torej vlada na Reki vedno nasilje. Italijanska vlada noče napraviti reda in mirno trpi reški škandal.

Na konferenci, ki se je vršila med Estonsko, Letonsko, Poljsko in sovjetsko Rusijo v Rigi, se je sklenilo, **da se prizna ruska sovjetska vlada.** Tako je tudi Poljska začela prijaznejšo politiko napram sovjetski Rusiji. Med Poljsko in Rusijo bo sicer še dolgo tlelo tiho neprijateljstvo, pa naj bo v Rusiji tudi protiboljševiška vlada. V interesu obeh slovanskih narodov, kakor vseh ostalih Slovanov bi pa bilo, da se tudi tiho sovraštvo med Rusi in Poljaki čim prej neha.

Dopisi

Šmartno pod Šmarno goro. Poročajo nam, da ima tamošnji župnik v zakristiji visečo na steni tiskano molitev za pokojnega cesarja Franca Jožefa! Kaj še župnik vedno opravlja zanj molitve?! Raje naj užene vendar že enkrat ono Cilo, ki jo ima za najboljšo Marijino devico, čeprav jo je videti povsod in ob vsaki uri z njenim oženjenim ženinom; posebno po plesih jo ne manjka. Zakaj župnik prav te device ne vidi, vidi pa druga poštena dekleta, ki jih takoj izključi iz Marijine družbe, če gredo le enkrat na kako pošteno zabavo. Svetujemo g. župniku, naj nemudoma pripelje Cilko na pravo pot in naj nikar predolgo ne veruje Cilkinim sladkim besedam. Župnik naj bo bolj pazljiv. Saj se mu je nekoč med vojno pripetilo, da je pred oltarjem izročil ženinu nedolžno hčerko Marijine kongregacije, drugi večer pa so mu prinesli že sina od te «nedolžnosti» h krstu.

*

Sodražica. Vsled nezavarovanih stranskih dohodov pri mostu se nesreče v zadnjem času kar vrstijo druga za drugo. Dva sta že utonila in v noči pretekle nedelje bi se bila kmalu zgodila tretja nesreča. Oberstarjev hlapec Anton je zabredel v Bistrico, ker je bil pijan, sam ne ve, kako in kje. Okoli polnoči je bilo, ko je zaslišal g. Karel Petrič obupne klice: na pomoč. G. Petrič je takoj vstal in odhitel na lice mesta. Ravno v zadnjih trenutkih je hlapca že napol mrtvega potegnil iz vode ter ga rešil gotove smrti.

*

Št. Janž na Dolenjskem. Od nas prinese «Domovina» le redkokdaj kak dopis in vendar tudi pri nas prav z veseljem prebiramo «Domovino,» ki prinaša mnogo poučljivega, zanimivega in zabavnega. «Domoljubarji» in «Domoljubarke» nas zato sicer po strani gledajo, kar je popolnoma pravilno; kajti, ako nas ti gledajo po strani, je znamenje, da smo na pravi poti. Kdo pa je večji hinavec, nego klerikalec! Če nas hinavec ne mara, je to samo potrdilo, da smo mi poštenjaki. «Domovina» silno bode v oči tudi našega župnika Bojca, ki se je spozabil nad njo celo pri velikonočnem izpraševanju. Dosegel ni s tem seveda ničesar, ker mi nismo na verigi privezani cucki, da bi se dali komandirati od farovža. «Domovino», ki je pošten in odkritosrčen list, zagovarjajoč zlasti interese kmetov in obrtnikov, bomo čitali še naprej in ne bomo hodili vpraševat za dovoljenje župnika, ki naj se briga rajše le za cerkev in ne politiko.

*

Gorenjsko. (Šolstvo.) V neki gorski vasi na Gorenjskem službuje zagrizena klerikalna učiteljica. Vso srečo in odrešenje vidi v klerikalnih društvih. Nič ne dé, ona je sicer izven šole lahko prepričanja kateregakoli, a nikakor pa ni na mestu, da v politične namene izrablja tudi šolo. Primerno kraju, ki je precej v hribih, si je ustanovila tudi društvo Orel. Od začetka je šlo dobro. Skoro večina mladine se je vpisala. Zakaj pa tudi ne! Zabava vleče kot povsod. Navadno se je shajal mladi svet le zvečer in se razhajal bolj pozno ponoči, seveda najrajše paroma. To pa staršem ni bilo všeč, četudi je šlo za «sveto» društvo. Veliko jih je moralo izstopiti na ukaz staršev, nekateri so izstopili pa tudi sami od sebe, spoznavši vse namene teh ptičev. In ta zagrizena klerikalna učiteljica sovraži, kakor je že klerikalna in tercijalska lastnost, vse te odstople iz Orla z družinami vred iz dna svojega krščanskega srca. Nje sovraštvo gre tako daleč, da v šoli dá nalogo, v kateri opiše vse družinske in osebne slabosti kakšne svoje žrtve tako, da to otroci takoj spoznajo ter potem pripovedujejo doma in naokoli: Danes smo pa pisali o tem in tem! Ljudje pa kažejo potem na družino. Kaj takega presega vse meje. Ne želimo, kér nismo klerikalci, da bi pristojna šolska oblast, ki to ve, ali pa bo izvedela, učiteljico eksemplarično kaznovala. Zahtevamo pa odločno, da se ostro posvari, da v šoli ni dopustno kaj takega. V šoli se naj uči in goji največja strpnost, ljubezen in spoštovanje do vsakogar, in naj bo te ali one stranke. Kam pa pridemo, če se bo še v šoli posnemala cerkev v sovraštvu do političnih nasprotnikov?

*

Radomlje. Nedelja je prinesla živahnost v Radomlje. Nebo se je izčistilo in razvedrilo. Veselega lica se je zbrala mnogoglava množica v Sokolskem domu, katerega je napolnila do zadnjega kotička, da prisostvuje igri «Golgota». Težka igra, a rešena dobro. Bratu režiserju vsa čast in hvala za njegov trud! Kaj naj rečem o igralcih — rešili so svoje uloge častno. Demetrij je bil v III. dejanju naravnost izboren. Marsikatero oko je bilo rosno, marsikatera solza je spolzela po licu ob prizoru, ko se je vrnil za samostansko zidovje ubegli menih Demetrij, katerega je ubilo življenje, da se tu spokori, dobi odpuščanje, ki naj bi ga mu dal prior Makarij v imenu Krista. A mesto ljubezni ga menihi, Kristusovi namestniki, prekolnejo in zavržejo. — V živo so bili zadeti naši klerikalci. Tarnajo in zdihujejo: «Kaj bo, čez «gospode» so, gospode zasmehujejo in zaničujejo; da bi vsaj noben igralec ne mogel več z odra, da bi vsaj Bog to naredil!» Da, klerikalci, vašim farizejskim željam ni ustregel On, ki je nad nami. Vidi dobro v vaša zlobna srca, ki sipljejo grom in žveplo na svojega nasprotnika in to vse v imenu Krista. Kako drugače pa pojmujejo naši ljudje to igro. Kar hitro so paralizirali igro s sedanjim življenjem. Uvideli so resničnost dela naše duhovščine, ki vse prekolne, ugonablja in uničuje vsakogar, kdor se jim slepo ne pokori. Prior Makarij je prav dobro pogodil svojo ulogo. «Žena» je bila v II. dejanju prav na mestu. Predočila je pravi tip lahkoživke, ki razume uživati življenje, varati moža in zapeljevati druge moške. Prav priporočljivo dejanje, katerega naj bi si bile dobro ogledale brunne klerikalne device, ki tako rade poudarjajo: Me je «zapeljal». «Kristus» je imel izborno masko, težka vloga, katero je rešil na nekaterih mestih prav dobro. Enako so bili na mestu vsi drugi in skupno tvorili skupino, predočujočo delo onih, ki bi morali sipati med narod ljubezen, čisto Kristov nauk: «Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe!» Mesto tega pa sejejo sovraštvo. — Le po tej poti dalje, dragi bratje, in uspeh Vam je zagotovljen. Hvala vsem!

*

Trbovlje. Naš Časl in njegov duševni vodja Žmavc sta zelo brihtna ptiča. Na sv. Jožefa praznik sta iztuhtala, kako se deluje nestrankarsko in da se vkljub temu izvoli cela klerikalna lista. Ta dan je bilo namreč sklicano zborovanje kmetijske podružnice za Trbovlje-Hrastnik-Dol v trboveljski šoli. Iz Dola je pripeljal svoje ovce dični Gorjup, po Ojstrem in tam okoli jih je pobral Božič, po Trbovljah sta pa delovala zgoraj omenjena gospoda. Žmavc je izjavil, da se je sklical zbor popoldne in to radi tega, da se ne bodo kmetje v takem številu udeležili, vsled česar izjavlja, da je zaneslo sedanje vodstvo v podružnico strankarstvo. Navzoči naprednjaki so proti izjavi kaplana ogorčeno odgovarjali ter drug za drugim povedali, da so o zboru zvedeli še-le tisti dan ozir. na večer prejšnjega dne. V podkrepitev svoje trditve, da jim ni za strankarstvo, so prečitali tudi svojo kandidatno listo, na kateri so predlagali za predsednikovega namestnika župnika Časla, v odbor pa polovico klerikalnih kmetov. Pripomnimo, da se je sestvila ta lista pol ure pred zborom, dočim smo videli v rokah klerikalcev hektografirane liste kandidatov, ki so se — kakor smo zvedeli šele par dni po zboru — določili že cel teden prej na sestanku v «Društvenem domu». Ko je župnik to svojo listo prečital ter imenoval med 10 ali 12 imeni le eno naše ime, namreč g. ravnatelja Voduška, katerega bi seveda nujno rabili, da bi jim brezplačno delal, smo naprednjaki vstali — črna večina se je že pokazala pri volitvi predsednika (21 : 14) — ter odšli. Pripomnimo, da bi bili dobili naprednjaki brez vsakega truda odbor v svoje roke, če bi se ne postopalo po stari trboveljski navadi: Kaj se bomo brigali, bo že nekako šlo! Zato pa je tako v Trbovljah!

*

Sv. Lenart pri Laškem. Pri nas imamo preveč smole, čevljarjev pa premalo. Pri tukajšnjem mojstru se je nahajal mlad pomočnik, ki ni ravno sovražil ženskega spola, vsled česar se je zelo priljubil pri nekaterih devicah v Gorelcah. Najbolj ga je ljubila neka Marica, kateri je tudi donašal vsakovrstna lepotila za njen obrazek. Ah, to je bilo veselje za tako dekle! Pred kratkim se je pa to veselje spremenilo v žalost. Nekega večera je dohitel dotični čevljarski pomočnik na potu iz Planine proti Jurkloštru nekega vinjenega moža ter se z njim sprijaznil. Čevljarski pomočnik pa je imel preveč smole na prstih in se mu je zato prismolila precejšnja vsota denarja na roke. Da bi se očistil te vsote, se je podal proti Rimskim Toplicam, misleč, da se tam tudi za smolene bolezni zdravijo, toda roka pravice ga je prijela in ga peljala v Laško, ali ne v kopališče, temveč na sodišče. O ti smola, da bi se le ne zvedelo za ljubavno razmerje med pomočnikom in Marico, ker bi bil to škandal za take device, ki so podrepne muhe «Slovenskega gospodarja» in domačega župnika.

Marij'ne deklice,
ne bod'te žalostne!
Čez kakih mes'cev pet
se bomo vid'li spet,
če ne bom še zmirom — vjet.

«Smola».

*

Brežice. Dramatični odsek «Čitalnice» v Brežicah je uprizoril 25. marca zvečer v dvorani Narodnega doma v Brežicah veseloigro «Nebesa na zemlji», katero je drugi dan v nedeljo popoldne ponovil. Kako veliko zanimanje je bilo za to igro med občinstvom, je pokazala polnoštevilna udeležba, ki je bila tudi drugi dan zadovoljiva, dasiravno je bilo slabo vreme. Pri igri se je videlo, da so bile vloge izvrstno razdeljene, cela igra dobro naštudirana in da so se vsi igralci potrudili, da so svoje vloge z uspehom rešili, kar je zadovoljilo vsakega gledalca. Tudi gmotni uspeh je bil dober. Splošno se je izražala želja, da bi se slične uprizoritve čimvečkrat vršile. Želimo mladenu odseku in pridnim igralcem mnogo uspeha na poti, ki si jo je začrtal. Odsek se sedaj zopet pripravlja, da uprizori v kratkem času dramo v štirih dejanjih «Sin» ter burko «Španska muha», za kateri uprizoritvi se že v naprej veselimo ter končno kličemo celemu odseku: Živio!

Zdravstvo

z **Jetika med nami.** Skoro neverjetno je, kako je med nami razširjena jetika. Da je razširjena ta bolezen po mestih, kjer ljudje dostikrat žive v skrajno nezdravih razmerah, v prahu, po vlažnih, prenapolnjenih stanovanjih in še dostikrat v pomanjkanju, je umljivo. Presune in pretrese pa človeka pogled na kmete in to celo na take kraje, ki imajo zelo zdravo podnebje, kot na primer celo na Gorenjskem, ko vidi toliko slučajev jetike. Temu je pač v znatni meri kriva lahkomiselnost in premajhna ljubezen do snage. Ne boj se solnca in ne boj se vode! To bi moralo biti zlato pravilo našega kmeta. Zrači stanovanje poleti in pozimi. Obenem pa se tudi umivaj! Če se umiješ vsako nedeljo, to ne zadostuje. Pomni, da ne dihaš samo s pljuči, ampak v nekem zmislu tudi s kožo. Zato mora biti koža čista. Umivaj se redno vsaki dan — in jetika se bo gotovo bolj bala tvoje hiše nego doslej.

z **«Navodila o ekonomskem ordiniranju zdravil»** se zove brošurica, ki jo je izdala Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani za svoje zdravnike, poslovalnice in lekarnarje. Po veljavnih zakonitih določilih, ki veljajo za vse obvezne bolniške blagajne v Sloveniji, ki so osnovane v zmislu bolniško - zavarovalnega zakona iz leta 1888., bratovsko-skladnične in železničarske bolniške blagajne, je sestavil ta navodila šef - zdravnik g. dr. D. Bleiweis-Trsteniški, v katerih pojasnuje, kako se zapisujejo zdravila brez potrebnih večjih stroškov, vendar ne v škodo zdravljenja bolnikov. Zdravila so se silno podražila in se še podraže. Zaradi tega je potrebna posebna pažnja pri zapisovanju zdravil, da ne trpe škode bolniki na eni strani, na drugi strani pa bolniške blagajne. Navodila povedo jasno, da je treba pri ordinaciji zdravil v prvi vrsti vpoštevati interese bolnikov.

Pristopite vsi k Jugoslovanski Matici!

Kmetijski glasnik

POMANJKLJIVO KMETOVANJE.

Pomanjkijiva sredstva — pomanjkljivi uspehi! To je naravna posledica, ki jo opazujemo po naših krajih. Pri nas manjka potrebnih sredstev za dobro kmetovanje in zato nam manjka tudi pravih uspehov.

Glavna temelja našega kmetijstva sta živinoreja in poljedelstvo. In prav v teh dveh panogah delamo pri nas še zmeraj z nezadostnimi pripomočki.

Poglejmo našo živinorejo! Pomislimo le malo, kako revna je ta reja po raznih krajih naše dežele v zimskem času, in sicer redno, leto za letom. Kako slaba in pomanjkljiva je reja naših krav in naše mlade govedi! In zakaj? Zato, ker nam manjka za napredek te panoge najvažnejšega **sredstva, ker nam manjka krme.** Poleti se živina razmeroma še dobro preživlja, pozimi pa trpi redno pomanjkanje, naj je letina dobra ali pa slaba. Naša zimska reja zunaj po deželi je **še vobče pomanjkljiva, nezadostna** in pogostokrat **bolj** zasilna kakor ne. Za povzdigo užitkanosnosti in za uspešen napredek pa sploh **nedostatna.** V takih razmerah ne moremo pričakovati boljših uspehov in napredka, ki ga opazujemo danes po drugih deželah. Pičla reja rodi pičle uspehe in pičle dohodke!

In ta slika se nam odpira tudi pri našem poljedelstvu. Tudi tukaj se borimo z nezadostnimi sredstvi. Manjka nam pred vsem potrebnega gnoja. Poglejmo vse naše poljedelstvo v zvezi z gnojenjem in primerjajmo ga z onim po drugih naprednih krajih! Hitro se prepričamo o pomanjkljivosti našega gnojenja in obdelovanja. Kaka razlika! Nič ni čudnega, da se po drugih krajih ponašajo z boljšimi uspehi in z bogatejšimi pridelki. Naša zemlja ni slaba, naše podnebje tudi ne, toda manjka nam najvažnejšega sredstva za poljedelstvo. Manjka nam gnoja in dela. Gnoj je tisto sredstvo, ki nam najlažje pripomore do bogatejših letin. Danes pa je vse naše ravnanje in vse gospodarstvo z gnojem povsod še pomanjkljivo.

Pomanjkanje krme in gnoja sta po naših krajih tisti temeljni hibi, ki ustvarjata naše pomanjkljivo kmetovanje. Ena hiba ima v tem slučaju za posledico tudi drugo nepriliko. Pri nas je treba, da odpravimo najprej vsakoletno pomanjkanje zimske krme in iz tega izvirajočo slabo zimsko rejo. Na ta način se bo povzdignil tudi pridelek gnoja. Skušajmo pridelati več krme in odpraviti tisto stalno stisko za krmo, ki jo opazujemo po naših krajih v zimskem času. Skrbimo za obilno krmo! S tem bo napravljen najizdatnejši korak k izboljšanju vsega našega kmetijstva. Na ta način bo ponehalo tisto naše polovičarsko kmetovanje, ki ga danes tako težko občutimo še po raznih krajih naše dežele.

HLEVSKA REJA NA KMETIH.

Živali so stvari proste narave. Ustvarjene so za hojo in za pašo. To velja za vse domače živali. Najboljše se počuti goveja živina tam, kjer se preživlja čez poletje naravnim potom, zunaj na pašniku. Lepe dokaze o tem nam daje n. pr. švicarska živina, živina po deželah severne Nemčije i. dr. Po teh krajih imamo najlepšo in najboljšo goved. Zunaj na svežem zraku, na solncu, na izvrstni paši, ob zadostni hoji se živali najboljše počutijo. In tega ne opazujemo samo pri goveji živini, ampak pri vseh vrstah naše domače živine. Kaj bi bilo z našo konjerejo, če bi se omejevala na hlevsko rejo, kaj z našo ovčjerejo, kurjerejo itd. Povsod je treba ustrezati naravnim potrebam teh živali, da dosezamo ugodne uspehe. Le na ta način se živali ugodno razvijajo, ostanejo trdne in zdrave in dajejo povoljne koristi.

Opozarjam na to zaradi tega, da se varujemo nasprotnega ravnanja. Pri naših živalih moramo gledati, da se svoji naravi primerno redijo. Pri konjih, ovcah in perutnini se to tudi godi. Drugače pa je pri naši goveji živini in pri prašičih. Tukaj preveč pozabljamo, da te živali niso ustvarjene za izključno hlevsko rejo. Pri nas trpi zlasti reja molznih krav in mlade govedi, ker jh vse preveč tiščimo v hlevu. In tako je tudi pri reji plemenskih svinj in praset. Saj ni mogoče, da bi nam te živali po naših kmetskih hlevih in po naših svinjakih tako uspevale, kakor nam uspevajo ob dobri paši! In naj bi bila v hlevu krma še tako dobra! Prevelika je razlika **med hlevom in pašnikom, med stojo in hojo!** Vse drugače se žival počuti v prosti naravi kakor pa venomer priklenjena pri jaslih!

Opravičene so zaradi tega težnje naših kmetovalcev po paši in pašnikih. Hvalevredno je prizadevanje tistih naših gospodarjev, ki uporabljajo vsako priliko, da spuščajo živali ven na prosto in na pašo, najsibo že taka ali taka. S tem ne skrbe samo za prihranke pri hlevskem krmljenju, ampak tudi — in to je glavno — za tolikanj potrebno gibanje na planem, na svetlobi in svežem zraku. Vsa ta skrb za pašo je toliko več vredna, kolikor slabši so naši hlevi, kolikor bolj so zaduhli, tesni, temni in nezdravi. Po takih hlevih ne moremo imeti ugodnih uspehov in naj so jim živali še tako vajene. Kjer manjka gibanja in drugih potrebnih pogojev, tam ne more biti ne polnega zdravja ne uspešne reje. Kakor je reja v hlevu potrebna v zimskem času, tako jo moramo v poletnem času po možnosti popolnjevati z rejo na paši. To ni potrebno le iz stališča naše živinoreje, ampak tudi iz stališča naše živinoreje sploh!

VEČ PESE ZA MOLZNO GOVED!

Pesa nam daje tako bogate pridelke in tako slastno in «mlečno» krmo, da je njeno pridelovanje vsega uvaževanja vredno. Pesa ni važna le za prašičjo klajo, za katero pridelujemo pri nas tudi repo in korenje, ampak pesa je vrlo dobra tudi za molzne krave. Za povzdigo mlečnosti v zimskem času ni boljše krme kakor je pesa. Njena sočnost in njena sladkoba vplivata najugodneje na molžo. Kar je zelena krma za molzno goved v poletnem času, to je sočna pesa za njo v zimskem času! Tudi ona vpliva slično kakor zelena krma, da nam krave pozimi več molzejo.

Pri nas pokladamo kravam v zimskem času tudi repo, vendar je učinek pese ugodnejši. Zato je prav, če bi se tudi pri nas pridelovanje pese povzdignilo, vsaj po tistih krajih, kjer nam mlekarstvo prinaša najboljše dohodke. Po pesi je več mleka, pa tudi bolj okusno mleko kakor po repi.

Pridelovanja pese se poprimemo toliko lažje, ker se da peso z uspehom saditi tudi še po strnišču. Navadno jo sejemo ali sadimo spomladi. V naših razmerah pa daje prav ugodne pridelke, če jo sadimo po zgodnjem strnišču, t. j. po ječmenu. Če imamo premalo zemlje, lahko en del strniščne repe nadomestimo s strniščno peso, ki daje v tem slučaju bolj varne pridelke. Kakor vemo, ne stori strniščna repa vsako leto dobro. Lanska njena letina je bila prav slaba. Repa je lani že slabo izhajala, pozneje je pa trpela vsled dolgotrajne suše. Lahko nam trpi pa tudi vsled poškodbe po mrčesih. Vsaj en del strniščne repe bi se dalo ob pomanjkanju pripravnega zemljišča nadomestiti s strniščno peso. Treba pa je v tem slučaju, da imamo v tem času pripravljene krepke pesne sadike. Pozneje je ravnati s tako peso kakor z zeljem. Zalivanje z gnojnico in pridno okopavanje pomaga do bogatih pridelkov. Lahko pridelamo strniščne pese ravno toliko kakor tiste pese, ki smo jo spomladi sejali, oziroma sadili.

Molzne krave so za pokladanje pese jako hvaležne. Dajemo jim je po 10 do 20 kg, poprek po 15 kg na dan, pa tudi več. Tako je cenjena za mleko. Na njivi, ki je velika za en mernik posetve, je lahko pridelamo po 30, pa tudi do 40 metrskih centov. Če računamo pridelek na 30 metrskih centov, ki ga ob dobrem delu in gnojenju lahko dosežemo, potem zadostuje ta množina pri petmesečni zimski dobi (od novembra do aprila), če dajemo po 10 kg na dan, ravno za dve kravi, če dajemo pa do 20 kg na dan, pa za eno molzno kravo, v katerem slučaju bi bila mlečnost toliko ugodnejša.

Če nimamo sedaj za spomladno setev nič več prostora za peso, odločimo se napraviti poskus s strniščno peso!

K SADITVI KROMPIRJA.

Med najhvaležnejše rastline spada brez dvoma naš krompir. Krompir raste na vsaki zemlji in tudi po več let zaporedoma, če treba. Glavno je, da mu zemljo dobro pripravimo in da mu preskrbimo potrebni gnoj. Pravilno gnojenje je glavni pogoj za njegovo rodovitnost.

Krompir sadimo na različne načine. Mali posestnik ga sadi drugače kakor veliki posestnik in na lahki zemlji zopet drugače kakor na težki. Ravna se to po krajevnih navadah, po gospodarskih in posebnih razmerah, po kakovosti zemlje itd. Glavno je, da mu pred saditvijo zemljo dobro pripravimo. Krompir ljubi ob saditvi rahlo zemljo, zato je zlasti pri težki zemlji paziti, da mu je dobro pripravimo.

Izmed raznih načinov je sajenje za brazdo močno razširjeno, zlasti pri srednjih kmetskih posestnikih. Ta saditev je sama na sebi uspešna, ker je urna in enostavna. Najboljši način pa to ni, ker je taka saditev bolj površna, kar se lahko trdi zlasti pri težki zemlji. Saditev za brazdo je dobra v tem slučaju, če je zemlja za podoravanje krompirja **dosti rahla,** tako da se krompir z rahlo brazdo dobro zasuje. V nasprotnem slučaju pa taka saditev ne velja, kajti če se pokriva krompir s surovo in premalo obdelano brazdo, se gomolje premalo zasuje in slabo zakrije; gomolje pride v kepasto in votlinasto zemljo. V takem slučaju nam pa krompir slabše kali in slabše uspeva.

Pri taki saditvi so tudi krompirjeve vrste neenakomerno široke in tudi tako ravne niso kakor bi bilo želeti. To moramo deloma neenakomernemu oranju, deloma pa saditvi sami pripisavati. Da je v tem slučaju tudi vse poznejše obdelovanje z okopalnikom in osipalnikom otežkočeno, je lahko umeti.

Če je težka zemlja za saditev za brazdo premalo obdelana in ni zadosti rahla, storimo bolje, da sadimo krompir po jarkih, ki jih napravimo na ta način, da prej izorano in z brano povlečeno njivo razorjemo z osipalnikom na grebene, in da po tako nastalih jarkih krompir potaknemo in zasujemo. Na ta način pride krompir v dobro zrahljano zemljo, kar mu veliko bolj ugaja, kakor če ga sadimo za brazdo. Tako sajen krompir je tudi pozneje lažje obdelovati, ker so vrste bolj pravilne. Naravno je, da nam krompir pri taki saditvi in v tako obdelani zemlji tudi bolj enakomerno izkali in sploh bolj enakomerno uspeva.

GNOJ V KUPČKIH.

Po naših nivah se vidijo pogostokrat kupčki gnoja, ki ležijo po cele tedne, včasih tudi od jeseni do spomladi. Tako ravnanje z gnojem je zelo napačno. Na tistih mestih, kjer so ležali kupčki, je zemlja pregnojena, ker je dež izpral iz gnoja njegove najboljše snovi, po drugem prostoru je pa zemlja premalo gnojena, ker se je trosilo in podoralo izprano tvarino. Takih posledic se moramo pa ogibati!

Pri ravnanju z gnojem na njivi je pomisliti, da gnoj ni tako mrtva stvar kakor je n. pr. kup surove prsti ali kup kamenja, ki lahko ležita brez vse škode zunaj na dežju in solncu. Gnoj vsebuje vse polno snovi, ki jih voda izpira, in vse polno snovi, ki se med ležanjem v takih kupčkih razkrajajo in pretvarjajo. Pri tem se razvijajo tudi hlapne tvarine, ki vhajajo v zrak in ki se nam na ta način zlahka izgube. To velja za dragoceno dušičnato redilno snov, ki nam gre na ta način v zgubo, ker je v podobi amonijaka hlapna. Velja pa tudi za vse druge redilne snovi, za fosforovo kislino, kalij in ostali dušik, ker se nam te redilne snovi z izpiranjem po dežnici nabirajo v preobilici pod gnojnimi kupi, dočim se po drugih mestih gnojenje komaj pozna.

Takega izpiranja gnoja ne smemo trpeti! Ravno tako pa tudi ne, da bi nam vsled razkrojevanja uhajale najbolj dragocene redilne snovi v zrak, kar se vse godi, če puščamo gnoj v kupčkih ležati.

Če vozimo gnoj na njive v male kupčke, in ne moremo gnoja takoj podorati, naj se vsaj ti kupčki raztrosijo, kajti veliko bolje je, da leži gnoj raztrošen na njivi, kakor da bi ležal v malih kupčkih. Če leži gnoj raztrošen, ga dež vsaj enakomerno izpira po celi njivi. V tem slučaju se njiva enakomerno pognoji. Če pa ni dežja, se raztrošen gnoj zasuši, tako da prestane nadaljno razkrajanje in pretvarjanje. S tem preneha pa tudi nevarnost, da bi nam hlapne in ubežljive stvari uhajale iz gnoja. Na ta način pa tudi preprečimo, da bi bila posamezna mesta pregnojena in da bi nam po teh mestih rastline prebohotno rastle, žito pa polegalo.

Edino le tam, kjer leži njiva v hrib ali v breg, je treba, da se razpeljan in raztrošen gnoj takoj tudi podorje, da ga ne more kak naliv odnesti v nižino. Bodimo tedaj previdni in ne puščajmo gnoja po dlje časa ležati v kupčkih na njivi. Varujmo se škode, ki jo trpimo s takim ravnanjem!

NAŠA TRAVNIŠKA RUŠA.

Naši travniki so nastali naravnim potom. Le majhno je število travnikov, ki jih je posejala človeška roka. Travnike imamo v najrazličnejših legah in tudi na najrazličnejših tleh. Zato jim je tudi ruša tako različna.

Travna ruša je nastala s pomočjo raznih vplivov. V teku časa so se naselile različne trave in zelišča, različne po trpežnosti in po svojih naravnih lastnostih. Eno- in dvoletne rastline so se zaplodile in pomnoževale s semenom, trajne trave in zelišča s korenikami itd. Na sestavo ruše je vplival tudi kmetovalec. Posegel je vmes s košnjo, pašo, gnoje-

njem itd. Nekatere prvotne rastline so se umaknile temu delu in so izginile, druge so se mu privadile, ker jim je ugajalo. Tako se je pod vplivom kmetovalčevega obdelovanja ustvarila ruša, ki pokriva še danes naša travniška tla.

Vrednost travniške ruše je vsled različnih pogojev in vsled različne sestave tudi zelo različna. Kolikor več ima dobrih trav in detelj, toliko več je vredna in nasprotno. S slabimi travami in plevelnimi zelišči poraščena in redka ruša izgubi na svoji vrednosti. Dobra travniška ruša mora biti predvsem gosto obraščena z visokimi in nizkimi travami. Vmes pa naj rasto deteljne in druge dobre rastline. Tri četrtine prostora bi morale zavzemati dobre trave. Taka bi morala biti dobra travniška ruša. V resnici je pa navadno manj ugodne sestave, tukaj nekoliko boljše, tam zopet slabše, lahko pa tudi prav slabe. Mah in plevel je pogostoma preveč razširjen, dočim manjka dobrih trav in detelj.

Tako slabo travniško rušo moramo popravljati in izboljšavati!

Pri travniški ruši je to veliko vredno, da lahko vplivamo na njo z **gnojenjem**. Resnica je, da se po gnoju obrača ruša. V tem nam je zazreti najvažnejši pripomoček za njeno zboljšanje. Z gnojenjem dosežemo, da si opomorejo dobre trave, ki so bile vsled dosedanjega pomanjkanja zatrte, dosežemo pa tudi, da se izgube in umaknejo slabe in puste trave in vsa tista malovredna zelišča, ki se gnoja boje in ki zaradi tega izginejo. Da je to res, se lahko sami prepričamo, če opazujemo v enakih legah travnike, ki so zanemarjeni, in travnike, ki se pravilno gnoje in pridno oskrbujejo. Velika razlika se nam pokaže v takih primerljajih v sestavi travniške ruše.

Uvažujmo to in začnimo vplivati z gnojenjem, da se slaba travniška ruša popravi, da izginejo slabe «gnojabežne» trave in zelišča in da naprawijo prostor dobrim travam in deteljam. Na travniku se lahko z gnojem veliko dobrega doseže, tako kakor na njivah. Saj so v tem oziru travniške rastline podobne njivskim rastlinam. Gnojena ruša daje pa tudi vse bolj tečno krmo kakor ruša, ki jo gnoji edino le dež in spomladna moča in to je tudi veliko vredno, ne le za izboljšanje živinoreje, ampak tudi za izboljšanje gnoja in s tem vred tudi za izboljšanje poljedelstva.

Gospodarstvo

= **Vrednost denarja.** Dne 4. t. m. se je dobilo v Zagrebu: za 317 do 318 in pol naše krone 1 dolar, za 608 do 615 naših kron 100 češkoslovaških kron, za 1680 do 1700 naših kron 100 italijanskih lir, za 6200 do 6250 naših kron 100 švicarskih frankov, za okoli 4 naše krone 100 avstrijskih kron, za okoli 40 naših kron 100 madžarskih kron.

= **Cene žitu nazadujejo.** Zadnje dni so cene žitu pri nas zopet padle. Na Hrvatskem in v Vojvodini se dobi pšenica že pod 1700 K. Koruza se ponuja v Zagrebu po 1300 do 1400 K, oves po 1290 do 1330 K, moka št. 0 po 24 K. Povpraševanje po blagu je precej malo.

= **Cene živini hudo naraščajo** zlasti na Hrvatskem. Vsled tega se vedno bolj pojavljajo glasovi, naj se izvoz živine prepove ali pa vsaj omeji. Živino podražujejo Italijani, ki prihajajo sem in plačujejo zlasti za pitano živino vsako ceno. Ker mestno prebivalstvo tako visokih cen messu ne more premagovati, ni izključeno, da se bo izvoz omejil. Omejitev izvoza pa bi bila potrebna tudi za našo živinorejo, ki bo kmalu ob vso najboljšo živino. Posledica prepovedi ali omejitve izvoza bi bil precejšen padec cen živini.

= **Vinska razstava na drugem ljubljanskem velesejmu** od 2. do 11. septembra 1922. Vinarski in sadjarski odsek Kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru je pripravljen tudi letos prevzeti prireditev vinske razstave na ljubljanskem sejmu, če se priglasi zadostno število udeležencev. Interesenti naj prijavijo gori imenovanemu odseku čim prej svoj natančni naslov ter letnike in vrste vin, ki jih nameravajo razstaviti.

= **Konferenca za olajšanje prometa in izvoza vina** se je vršila pred kratkim v Beogradu. Na konferenci se je obravnaval težavni položaj, v katerem se nahaja vinogradništvo vsled slabega izvoza vina, čemur vzrok so visoka carina, neurejen promet, komplicirane in dolgotrajne carinske procedure, slabo organizirana vinska trgovina z inozemstvom itd. Posledica slabega izvoza je, da se popije v naši državi dvakrat več vina, nego pred vojno. Na konferenci se je sklenilo: 1.) prositi prometno ministrstvo, da se označi vino za lahko kvarljivo blago, ki naj se hitro prevaža; 2.) prositi carinsko direkcijo, da se carinske procedure hitro vršijo in prazni sodi pri povratku na carinarnicah ne zadržujejo; 3.) zahtevati od generalne direkcije posrednjih davkov, da se hitro rešavajo trošarinske zadeve za vina, ki se izvažajo; 4.) skušati doseči, da bodo naši generalni konzulati dajali redno poročila o inozemskih razmerah in cenah; z našimi trgovinskimi agencijami v tujini naj stopijo vinski izvozniki v direktno zvezo; 5.) zahtevati, da se pri sklepanju trgovinskih pogodb kolikor mogoče zaščitijo naša vina.

= **Uporaba starih živinskih potnih listov.** Finančni minister je dovolil, da se smejo stari živinski potni listi uporabljati, dokler zaloga traja, pod pogojem, da se na njih nalepljajo kolki do zneska določene pristojbine.

= **Začasno uvoženih, v inozemstvu žigosanih sodov, ni treba pri nas zopet žigosati.** Sodi, opremljeni z inozemskimi žigi o prostornini, ki se uvozijo le začasno in se v določenem roku zopet vračajo, se ne pošiljajo na kontrolo in ponovno žigosanje na naše meroizkusne urade. Seveda morajo biti sodi žigosani v oni državi, iz katere se uvozijo. Nežigosani in z dvomljivimi žigi se morajo pri nas žigosati. Ponovnemu pregledu so tudi podvrženi vsi inozemski sodi brez izjeme, ki se za stalno uvozijo v našo državo.

= **Trgovsko-obrtniški shod v Celju.** V četrtek se je vršil v Celju trgovsko-obrtniški shod, ki je bil izredno dobro obiskan. Shod je otvoril predsednik gremija trgovcev R. Stermecki, ki je poročal o davčni praksi in davku na vojne dobičke za leto 1920. Nato je zastopnik trgovske zbornice I. Mohorič podal obširen referat o stališču trgovstva v vprašanju pobijanja naraščajoče draginje in izenačenja davčnih bremen. Nato je poročal predsednik občeslovenskega obrtnega društva I. Rebek o carinski praksi, ko se kljub jasnim določbam naredb zaračunjava carina za stroje, ki jih nabavljajo obrtniki za lastno porabo. Po debati in nekaterih pojasnilih je sledilo poročilo g. Mohoriča o poteku in sklepih češkoslovaško-jugoslovanske ankete in o tretjem vzorčnem sejmu v Pragi.

= **Obrt v Prekmurju.** V Prekmurju, ki je med nami najmanj poznana slovenska pokrajina, se je začela lepo razvijati raznotera obrt. Po zadnjem štetju ima Prekmurje 4218 raznih obrtov, od katerih je v Murski Soboti 324, v Dolenji Lendavi 236, v Turnišču 165, ostali pa so raztreseni po drugih manjših krajih. Številke nam pričajo, da se tudi ta pokrajina, ki je bila pod nekdanjo Ogrsko tlačena in zanemarjena, gospodarsko prav lepo razvija.

= **Centralna carinska blagajna na Rakeku se ukine** in se spoji s 1. majem s centralno carinsko blagajno v Ljubljani. Delokrog centralne carinske blagajne v Ljubljani se s tem razširi tudi na carinarnice v Rakeku, Kozaršah, Otoku in Hotedršici.

= **Dve ženski obrtni šoli** sta se otvorili v Novem Sadu in Somboru.

= **Nova trgovina v Mariboru.** V Mariboru je v lastni hiši na Aleksandrovi cesti št. 57 otvoril novo trgovino z deželnimi pridelki itd. g. Andrej Oset od Št. Jurja ob juž. žel.

= **Izvoz perutnine je dovoljen** proti plačilu v zdravi valuti, ki bi se stavila na razpolago Narodni banki.

Beležke

+ **Redni občni zbor krajevne politične organizacije JDS v Sodražici** se vrši v nedeljo dne 9. t. m. ob 3. uri popoldne v prostorih Čitalnice z običajnim dnevnim redom. Somišljeniki se vabijo, da se občnega zbora gotovo in polnoštevilno udeležijo.

+ **Predrznost Antona Peska.** Da natrosi ljudem peska v oči, je vložil na članek v zadnji «Domovini» Anton Pesek proti našemu odgovornemu uredniku tožbo zaradi razžaljenja časti, dasi ve, da mu nismo ničesar rekli čez čast. Takih tožb je Anton Pesek tekom zadnjih let vložil že vse polno, ravnotako je pa Pesek tožbe tudi umaknil, kjer se mu je povedalo resnico tako, kot smo jo povedali mi. Povrh je pa še advokata moral plačati. Sedaj je Pesek zopet vložil tožbo, ker misli, da mu bo to v javnosti kaj pomagalo, a se moti. **Izjavljamo, da prevzemamo za članek v zadnji številki popolno odgovornost in da bomo za vsako besedo doprinesli, če bo treba, dokaz resnice.** Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce!

+ **Klerikalci so vsestranski.** To se vidi vsepovsod. Za vsak stan imajo svoj časopis, ki obljublja s svoje strani vse, kar si dotični stan želi, čeprav ta obljuba bije obljubo v drugem klerikalnem listu. V enem listu so klerikalci za izvoz živine, v drugem pa ga ne odobravajo. V enem listu so klerikalci napol boljševiki, vneti zagovorniki proletarcev, v drugem se vnemajo za kmeta in švrkajo po gospodi in delavstvu, v tretjem pa se sladkajo uradništvu in hinavsko zahtevajo zanj boljše plače, čeprav na drugi strani protestirajo proti davkom na vojne dobičke in se škandalizirajo nad baje visokimi davki, ki jih plačuje kmet. Brez zvišanja davkov pa se seveda ne dajo povišati plače. Tako kot klerikalci se ne norčuje iz našega naroda nobena druga politična stranka. Klerikalci imajo naše ljudstvo za silno bedasto. Da je med našim narodom res precej neumnih ljudi, se vidi iz tega, da je klerikalna stranka še toliko močna. Kedaj bodo ti zaslepljenci izpregledali, da jih klerikalni voditelji vlečejo na naravnost lopovski način za nos?

+ **Proti kmetu.** Na protestnem shodu trgovcev in obrtnikov v Ljubljani so se slišali medklici, da kmet plačuje premalo davkov. Te medklice so delali navzoči klerikalni vojni dobičkarji in verižniki, ki niso na shodu pustili dokončati govora demokratskemu poslancu dr. Kukovcu. Tako kričijo proti kmetu klerikalci na shodih, a v «Domoljubu», «Straži» in «Slovenskem gospodarju» javkajo nad hudimi davki, ki jih mora plačati kmet. Klerikalna hinavščina sega že do neba. Obžalujemo vsakogar, kdor še verjame klerikalcem.

+ **Kako nastajajo nove stranke.** Pri nas v Sloveniji je stranka, ki je malokomu znana. Šteje nekaj sto pristašev in se imenuje slovenska zemljoradniška stranka. Nastala je tako, da se je nekaj pristašev izneverilo samostojnim kmetom. Zdi se nam, da so samostojni kmetje prav veseli, da so se jih iznebili, ker so jim delali le zgago. Vodja te nove stranke je dr. Novačan, ki je tekom kratke dobe trikrat menjal svoje politično prepričanje. Najprej je bil demokrat, potem samostojni kmet, sedaj je zemljoradnik, vsled česar je tudi opustil naslov doktorja. Kakor je videti iz zadnjih dveh številk zemljoradniškega glasila «Naše vasi», bodo naši zemljoradniki kmalu v objemu z Radićem. Uverjeni smo, da dr. Novačan ni prepričan o tem, da bi izvedba programa njegove stranke prinesla Jugoslaviji pravo ureditev, ker dr. Novačan slovenske zemljoradniške stranke ni ustanovil iz potrebe, temveč iz maščevanja proti samostojnim kmetom, pri katerih se je čutil zapostavljen.

+ **Vedoljubni klerikalci.** Doslej smo bili pri klerikalcih vajeni backarstva. Čim manj izobrazbe, čim manj znanosti, mnogo pa vere — v farovški žep. Zdaj je naenkrat drugače. Klerikalci so v skrbeh za naše vseučilišče v Ljubljani. Strašno kriče, da se vseučilišče ne sme zmanjšati, čeprav na kako zmanjšanje nihče ne misli. To počno isti klerikalci, ki so pod zloglasnim Šusteršičem zapravili vseučiliški fond. No, saj se poznamo. Šviga, švaga je lepa reč, samo vselej se ne obnese.

+ **Kdo je steber naše države?** Ali ne veste? No, vprašajte narodno-socijalnega zastopnika v ljubljanskem občinskem svetu, ki je zaklical pri eni izmed zadnjih sej: «Samo pri nas je doma državotvornost!» Ubogi Pesek in narodna socijalija! Da bi jim le prezgodaj srce ne počilo od samega podiranja, sem hotel reči podpiranja države. Pa je res lepo, če smo tudi v postnih dneh malce veseli!

+ **Kakšna je rdeča svoboda.** Koliko se pri nas govori o svobodi in o kratenju zlate prostosti s strani vlade! Nekateri ljudje sploh vidijo nalogo svojega življenja v zabavljanju in udrihajo po vsem, kar je narobe in kar je prav. Povsod vohajo krivice, nasilja in samo strašansko zlo. Posebno se to opaža pri ljudeh, ki imajo sami kaj skritega v kocinah svoje vesti... No, v Rusiji, kjer vlada zdaj zlata boljševiška svoboda tam je govorjenje — zločin! Komunist Mjesnikov je zahteval na komunističnem strankinem zboru svobodo govora za pristaše vseh strank, od monarhistov do anarhistov, komunistična stranka pa ga je zavoljo tega izključila... Lepa je boljševiška svoboda!

NEKOLIKO KAPLJIC prijetno dišečega «Elsa-fluida» lekarnarja Fellerja dá najboljšo antiseptično vodo za usta in zobe. «Elsa-fluid» neguje kožo na glavi, se dodaja k vodi za umivanje ter je priljubljen, ker deluje prijetno pri drgnenju hrbta, nog, rok in celotnega telesa. Dobiva se povsod tam, kjer se dobiva francosko žganje, ali po pošti od lekarnarja E. V. Fellerja, Stubica donja, Elsatrg št. 360 (Hrvaško).

PRED KRALJEVO POROKO.

Dne 1. junija se vrši poroka našega kralja Aleksandra I. z rumunsko princezinjo Marijolo. Za ta slovesni dan se pripravljajo najrazličnejše svečanosti. Priprave vodi poseben odbor, ki je med drugim razpisal nagrado za najboljšo skladbo v pozdrav kraljici. Pozdrav bo pelo nad 500 pevcev iz vseh krajev naše države.

Kolikor je doslej znanega, bo prisostvovalo poroki šest vladarjev tujih držav, in sicer predsednik češkoslovaške republike Masaryk, predsednik poljske republike Pilsudski, predsednik francoske republike Millerand, belgijski kralj in grški kralj.

Po poroki obišče kraljevi par tudi Slovenijo in si ogledata zlasti njene prirodne krasote po Gorenjskem: Bled itd.

O priliki poroke izda kralj splošno amnestijo (pomiloščenje) in bo pomiloščenih zelo mnogo kaznjencev.

POSET RUMUNSKE KRALJICE V BEOGRADU.

Minulo soboto se je rumunska kraljica Marija s svojim spremstvom odpeljala na obisk v Beograd. Z naše strani so odpotovali na rumunsko mejo prometni minister Andrija Stanić, kraljevi adjutant general Hadžić in major Jovičić, ki je dodeljen kraljici za adjutanta. Na meji in potem na vseh večjih postajah so priredili kraljici Mariji, bodoči tašči našega kralja, slovesen sprejem.

V Beogradu jo je sprejel v nedeljo popoldne na kolodvoru kralj Aleksander s svojim spremstvom. Svečanemu sprejemu je prisostvovala celokupna vlada, predsedstvo narodne skupščine, zastopstvo beograjske občine in zastopstva raznih organizacij. V torek je kraljica v spremstvu princa Pavla obiskala Sremske Karlovce in samostan na Fruški gori, nato pa se je vrnila preko Zemuna v Beograd.

Medtem je došla vest, da ji je obolela hčerka Jelena, soproga grškega prestolonaslednika, in kraljica Marija je odpotovala k njej v Atene. Tudi kralj Aleksander se je prehladil in po nasvetu zdravnikov ne sme zapustiti sobe, posebno ne sedaj v tem vlažnem in hladnem vremenu.

SMRT BIVŠEGA CESARJA KARLA.

Dne 1. t. m. je v Funchalu na otoku Madeiri preminul bivši cesar Karel. Z njim lega v grob zadnji član nekdaj mogočnih Habsburžanov. Ko je Karel po smrti Franca Jožefa zasedel prestol, je bila tedanja monarhija že razmajana v svojih temeljih in Karel ni bil mož, ki bi mogel zadržati razpad. Cincal je semtertja in ni imel pravega jasnega cilja pred seboj. Hotel je skleniti poseben mir z antanto brez ozira na Nemčijo, toda v zadnjem trenotku se je izkazalo, da ima premalo železne volje. Ko bi se bilo treba odločiti in nastopiti, se je skril in je začel tajiti lastne korake ter jel popolnoma plavati v vsenemški smeri.

To je bila za nekdanjo Avstro-Ogrsko poguba, za nas Jugoslovane in zlasti še za Slovence pa je pomenilo rešitev. Kajti zbog vsenemške politike cesarjeve je antanta uvidela, da je treba enkrat za vselej razbiti avstro-ogrsko monarhijo, ako hoče kdo resno pristriči peroti vsenemški nadutosti in nasilju.

V zadnjem trenutku je nazadnje Karel uvidel, da z nemštvom ne gre in je hotel napraviti iz monarhije zvezno državo, toda narodi niso bili s tem več zadovoljni. Hoteli so biti suvereni, to se pravi samostojni in neodvisni gospodarji in se po lastni volji zbirati v narodne državne skupine. Karel se ni upiral, ampak je mirno gledal, kako na razvalinah stare države nastajajo mlade, nove državne tvorbe, ki so enkrat za vselej pokopale njegov prestol. S Karlovo smrtjo izgine, vsaj upajmo, v srednji Evropi ona neprijetna napetost, ki je izvirala iz njegove želje po obnovitvi nekdanjih razmer.

*

Karl je obolel 15. marca. Lotila se ga je takozvana španska bolezen, ki ji je sledila pljučnica. Nazadnje je nastopila oslabelost srca, ki je povzročila smrt. Umrli zapušča ženo in sedmero otrok. Truplo pokopljejo začasno v Madridu, poznej pa ga prepeljejo na Dunaj, ako bo to dovolila vlada avstrijske republike, ter ga pokopljejo v habsburžanski rodbinski grobnici kapucinske cerkve.

USODA BIVŠE CESARICE CITE.

Komaj je Karel zatisnil oči, že dela Cita državnikom preglavice. Nekateri so mnenja, da se je prognanstvo na otok Madeiro tikalo samo bivšega cesarja in da zdaj Cita lahko prosto voli svoje bivališče. Papež in španski kralj posredujeta v prilog Cite.

Ker so se začele širiti vesti, da namerava priti Cita z otroci na Ogrsko, so zastopniki velesil zahtevali, naj jim madžarska vlada objasni svoje stališče. Grof Banffy jim je v imenu vlade izjavil, da bo vlada nastopala napram Karlovemu najstarejšemu sinu Otonu v istem smislu kakor je napram njegovemu očetu.

Širijo se tudi vesti, da so vlade Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije protestirale zoper naselitev Cite na Ogrskem. Cita pač ne more pozabiti krone in bi gotovo zopet rovarila, ako bi prišla v našo sosedščino.

AMERIŠKE DEDŠČINE NAŠIH ROJAKOV.

Med vojno je pomrlo v Ameriki mnogo naših ljudi, ki so doma iz naše sedanje kraljevine, zlasti takih iz ozemlja nekdanje avstroogrske monarhije. Ker je pa bila med njo in Ameriko zaradi vojne vsaka zveza prekinjena, ni bilo mogoče dedičem izplačati dedščine in se je ves ta denar nalagal pri posebnem uradu Združenih držav.

Zdaj je sklenila naša država z Združenimi državami poseben dogovor in se odslej izplačujejo tovrstne terjatve. Zato naj pošlje vsakdo, ki je obveščen, da mu je izza l. 1914. umrl ali pa brez sledu izginil v Združenih državah rojak, za katerim bi imel pravico do dedščine, **izseljeniškemu odseku ministarstva za socijalno politiko v Beogradu** sledeče podatke: **Ime umrle ali prešle osebe, njen poklic, kraj, datum in vzrok smrti, svoje rodbinsko razmerje do umrlega, svoje ime in točen naslov ter približno vsoto zapuščine.**

Seveda morajo biti podatki, tako glede umrlega kakor tudi glede dedича kolikor mogoče točni in jasni, ker bi sicer tozadevni dopisi povzročali samo mnogo dela in iskanja, zaželjenih uspehov pa najbrže ne bi imeli.

Novosti

* **Najvišje poljsko odlikovanje našemu kralju Aleksandru.** Predsednik poljske republike Pilsudski je podelil našemu kralju najvišje poljsko odlikovanje, red Belega orla. To odlikovanje je znak iskrenih odnošajev med obema slovanskima državama.

* **Dr. Kramer pozvan v delegacijo za genovsko konferenco.** Ministrski predsednik Pašić je pozval tudi bivšega ministra drja. Kramerja kot člana naše delegacije za genovsko konferenco.

* **Češki državnik Klofač v Jugoslaviji.** Slavni češki politik in bivši češkoslovaški vojni minister Klofač je prispel v Jugoslavijo. Spremlja svojo bolno hčerko v Dubrovnik.

* **Oporoka škofa dr. Napotnika.** Pokojni škof dr. Napotnik je imenoval v svoji oporoki za glavnega dedича dijaško semenišče v Mariboru.

* **Pogreb knezoškofa drja. Napotnika** se je vršil v Mariboru 3. t. m. Pogreba so se udeležili zagrebški škof dr. Bauer, ljubljanski škof dr. Jeglič, graški dr. Schuster, djakovski dr. Aksimovič in bivši tržaški škof dr. Karlin. Poleg tega je bil navzoč kot zastopnik vojaške oblasti general Dokić in za pokrajinsko upravo kraljevi namestnik g. Ivan Hribar. V stolni cerkvi je pri pogrebnih svečanostih pel zbor Glasbene Matice. Sprevoda se je udeležilo do sedem tisoč ljudi, ulice pa so bile polne gledalcev.

* **Grobovi naših ljudi v Avstriji.** Po Avstriji je 13.000 grobov naših državljanov, ki so umrli tam v letih 1914. do 1918. Kdor želi, lahko dobi potrebne podatke in pojasnila pri ministrstvu za vere.

* **Priprave za izenačenje davkov.** Generalna direkcija neposrednjih davkov izdeluje načrt, kako bi se davki v celi državi izenačili.

* **Himen.** Poročila sta se v Žužemberku gdč. M. Dereani, hči tamošnjega uglednega trgovca z g. J. Grčarjem od istotam. Novoporočencema obilo sreče.

* **Umrl je** v mariborski bolnici zdravnik dr. Ivan Turšič. N. v m. p.!

* **Proti preklinjanju in psovkam.** V Novem Sadu je izdala mestna občina naredbo, kjer opozarja prebivalstvo, da bo kaznovan vsak, kdor bi se posluževal psovk in surovih izrazov. — Zelo umestno in posnemanja vredno!

* **Slab poštni promet v Žužemberku.** Pišejo nam: Vljudno prosimo kr. poštno ravnateljstvo v Ljubljani pojasnila glede naše pritožbe zaradi dostavljanja pošte. Čudno se nam zdi, da se danes, ko so se prometne razmere že jako ublažile, v našem trgu, ki ima vendar sodišče, davčni urad, orožniško postajo, obilo trgovcev in raznih društev in družb, omeji dostavljanje pošte na vsak drugi dan, dočim smo še med vojno redno dnevno prejemali pošto. — Prizadeti.

* **Medvedji brlog.** Iz Dobrepolja nam pišejo: Dne 29. marca je šel Franc Babič z osmimi delavci v gozd, da posekajo nekaj dreves. Ko posekajo prva drva drevesa, je šel Alojzij Hočevar iz Kompolj nekoliko naprej črez neko skalovje. Kar opazi nekak brlog, pred katerim nekoliko postane in zakašlja. V tem trenotku plane iz brloga stara medvedka vanj. Prijela ga je za desno roko in mu jo močno poškodovala. Franc Babič in delavci so pritekli hitro na pomoč s sekirami, katerih se je medvedka ustrašila in zbežala. Franc Babič si je pozneje ogledal dotični brlog in našel v njem okoli štiri tedne starega mladiča. Mladi medved je naprodaj pri g. Francu Babiču, lesnem trgovcu v Kompolju - Dobrepolje.

* **Toča ob nenavadnem času.** V okolici Celja je v sredo, 29. marca, okrog 4. ure popoldne padala toča. Za ta čas vsekakor čudno in čisto aprilsko.

* **Nesreča vsled neprevidnosti.** V Mariboru je hotela dne 30. marca Marija Jurančič kljub zaprtem prehodu prekoračiti železniški tir na Tržaški cesti. Prišla je pod lokomotivo, ki ji je odtrgala levo roko in jo tudi sicer težko poškodovala.

* **Raz strehe je padla** v Mariboru Berta Vrdelak in se je pri tem težko poškodovala.

* **Kap je zadela** v Celovcu trgovca g. Antona Renka. Pokojnik je bil rodom iz Begunj na Gorenjskem. Kljub silnemu nemškemu pritisku je ostal vse žive dni zaveden Slovenec. Blag mu spomin!

* **Srčni krč.** V Mariboru je na cesti napadel 10letno učenko Marijo Trobentar tako močno srčni krč, da so jo morali prepeljati z rešilnim vozom na njen dom v Pobrežje.

* **Vlom.** V Mariboru so vlomili v delavnico čevljarja Mažera na Meljski cesti. Vzeli so s seboj usnja in čevljev v vrednosti 12.000 kron. Ptičkom je policija že za petami.

* **Pretepači.** V Ljubljani je popival v pivovarniški kantini delavec pivovarne Union I. Gjura z večjo družbo. Ko so se bratci napili, so se stepli, a Gjura je pri tem dobil tak delež na glavo, da je moral v bolnico po pomoč.

* **Zaprli** so Janeza Novaka s Štefanje gore, ker je pokradel v Kranju pri Jahaču 820 kron vreden kos žameta.

* **Nečloveški oče.** V ljutomerski okolici je neki Peter L. pograbil svojega otroka, ki mu je preveč jokal, s tako silovitostjo, da ga je zadavil. Ko so prišli ljudje, je tekla otroku kri iz nosa in ust.

Iz raznih krajev

* **V Vevčah pri Ljubljani** so potegnili iz Ljubljanice dva dela človeške noge. Truplo je moralo ležati že več mesecev v vodi. Slučaj ni pojasnjen in sumijo zločin.

* **V Bohinjski Bistrici** je peljal Miha Arh voz lesa na kolodvor. Naenkrat je prifrčalo nekaj po zraku in mu priletelo s tako močjo v desno oko, da se mu je zlilo. Najbrže je kak otrok streljal s fračo.

* **Na Iški vasi** je 13letna posestnikova hčerka nabirala doma na vrtu vijolice. Nepričakovano se ji je približal 11letni Anton Kramar in jo brez povoda in iz same nagajivosti s tako silo vrgel ob tla, da si je zlomila desno roko.

* **V Komendi** se je pred par dnevi pojavil stekel pes, ki je ogrizel gostilničarja Florijana iz Vodic in sina posestnika Korošca. Oklal je tudi mnogo psov.

* **Pri Lazah** so potegnili iz Save truplo F. Ocepka, posestnika iz Dragočajne pri Smledniku.

* **Na Dobrovi** si je pri padcu zvila levo nogo Josipina Rozman, dveletna posestnikova hčerka.

* **Na Vrhniki** je pretepel mesar Ivan Kos posestnika Andreja Opeko. Zadnjo besedo ima sodišče.

* **V Žireh** je bil okraden poštni urad. Zmanjkalo je 58 kg rdeče telefonske žice, vredne 10.440 kron. Vendar tat ni mogel spraviti žice na varno, ampak jo je vrgel proč, kjer so jo našli in vrnili lastniku.

* **V Logu** je ukradel Matija Kulnik nekemu železniškemu delavcu svinjine za 460 kron in Neži Lavtižar perila za 1400 kron.

* **V Litiji** so neznanci vlomili v prostore socijalno - demokratskega konsuma in so napravili pol milijona kron škode.

* **V Gabrovici** pri Komnu je umrl vpokojeni župnik A. Nedved, rodom Čeh, a iskren ljubitelj našega naroda. R. i. p.!

* **Na Rakeku** sta se stepla v gostilni I. Švigelj in Aleksander. Slednji je z nožem sunil Švigelja v trebuh. Rana je nevarna.

* **V Zeleni travi** je Julij Kobilšek pred časom ranil J. Zupana z motiko na glavi. Sodišče ga je zato zdaj poklicalo za tri dni pod ključ.

* **V Bistrici** je bilo ukradenih usnjarju J. Potočniku pet svinjskih kož.

* **V Kamniku** je nekdo iz mestne klavnice povabil s seboj tele, vredno 2400 kron, ki je bilo last mesarja F. Klemenca.

* **V Stožcah** je neznanec smuknil F. Pečniku 2000 K vredno kolo.

* **V Dulah pri Grosupljem** so nevabljeni gostje obiskali kočo Matije Košaka in odnesli denarja in blaga za 4330 kron.

* **Na Glincah** se je pri pomivanju zaplčila dninarjevi ženi Alojziji Olup šivanka v levo roko in je izginila v mesu.

* **Pri Horjulu na Vrzdencu** tudi fantom ne da žilica miru in so se te dni pošteno spoprijeli. Dobil je vsak to, česar je iskal.

* **V Kočevju** je prešla mestna hranilnica, ki je bila doslej izključno nemška last, v roke upravnega sveta, ki sestoji iz Slovencev in Nemcev, tako da imajo Slovenci štiri glasove večine napram Nemcem.

* **V Podgori** je Anton Kopitar z gnojnimi vilami udaril po glavi Ivana Pevca in ga znatno poškodoval.

* **V Planini** si je Antonija Turk, delavka na Pribejevi žagi, pri delu poškodovala levo roko.

* **V Stanežičah pri Sv. Vidu** je sedlarja Leopolda Isteniča zagrabil stroj, ko je cufal žimo in mu zmečkal mazinec leve roke.

* **V Kropi** je odletel Francetu Brtonclju, ključavničarju pri žebljarski zadrugi, košček železa v desno oko in mu je ranil.

* **V Tenetišh pri Litiji** se je z otroci igral na nekem hribu osemletni Jurij Poznajevšek. Mimo je prišel delavec Franc Podnebšek in je otroka brez vsakega povoda treščil s tako silo ob tla, da si je zlomil desno roko.

* **V Hotedršici pri Logatcu** se je hotela ogniti Marija Reven mimo prihajajočemu vozu in je pri tem padla tako nesrečno, da si je zlomila desno roko.

* **V Tržiču** je padel po stopnicah predilniški delavec Anton Cvek in si je zlomil levo nogo.

* **Na Strmcu pri Postojni** je zadel pri razstreljevanju skalovja posestnika Matijo Ostanka strel v desno roko in mu jo je raztrgal.

* **Iz Gabernika** je doma Magda Kolar, ki je bila lani izpuščena iz kaznilnice v Begunjah na Gorenjskem. Podala se je v Kamnik in se je preživljala s šivanjem. Pa ji je zadišalo rujno vince in je začela krasti, da bi lažje srkala kapljico. Eno leto težke ječe je prejela zdaj za plačilo.

* **V Palovčah** se fantje še niso navdušali vojne. Te dni so se zopet stepli in dva sta prav pošteno točila svojo rdečo kri.

* **V Lešah** so se stepli tako zares, da je bil Josip Božič s polenom težko ranjen na glavo. Dva druga Lešana sta bila tudi deležna ran, samo nekoliko manj.

* **V Klanjcu ob Sotli** je umrla 1. t. m. gospa Antonija Culotova, soproga lekarnarja. N. v m. p.!

* **V Trbovljah** je padla po stopnicah premogarjeva hčerka Olga Pernovšek in se je poškodovala po glavi.

* **V Hrastniku** se je ponesrečil inženir Josip Barvirz. Hotel je skočiti na mimovozeči rudniški vlak, a je padel pod vagonček. Odtrgalo mu je pod kolenom levo nogo in tudi sicer je zadobil več težkih poškodb, tako da je v ljubljanski bolnici podlegel ranam.

* **Med Rimskimi Toplicami in Zidanim mostom** so našli 28. marca na levem bregu Savinje truplo dečka Bruna Leskovška iz Celja. Kako je zašel v Savinjo, ni bilo mogoče ugotoviti.

* **Od Zidanega mostu do Ljubljane** je bila v vlaku trgovskemu potniku Janku Jagodiču ukradena listnica z 18.000 kronami.

* **V Pečovniku** pri Celju je padel v premogovniku rudarju I. Krašovcu košček premoga v desno oko.

* **V Pobrežju pri Mariboru** so se lopovi lotili pokopališča. Odnesli so več grobnih okraskov in celo železno ograjo z nekega groba.

* **Na Pragerskem** je padel sprevodnik Mirko Lipuš pri premikanju pod vagon, ki ga je vlekel kakih sto metrov s seboj in ga znatno poškodoval. Ponesrečenca so prepeljali v Maribor in ga oddali v bolnico.

* **Na Medvedjem brdu** je umrl g. Herman Žakelj. N. v m. p.!

* **V Rogaški Slatini** se je pri podiranju velike bukve smrtno ponesrečil delavec Ivan Kunstič. Zlezel je na drevo, da bi odžagal neko vejo, ki se mu je nenadoma odlomila in ga potegnila na tla. Obležal je takoj mrtev. Ponesrečeni se je šele nedavno vrnil iz Rusije.

* **V Gornji Radgoni** je trgovec Anton Korošec poslal svojega trgovskega pomočnika J. Gaiserja v Maribor nakupit raznega blaga in mu je dal s seboj 40.000 kron. Pomočnik je kupil nekaj blaga, 20.000 kron pa je obdržal sebi za «priboljšek». Živel je nekaj časa v Mariboru, nazadnje pa jo je pocedil v Avstrijo. Toda smola se ga je držala in že v Lipnici so ga prijeli orožniki, ker ni imel potnih listov. Zaplenili so mu denar in so ga izročili našim oblastem. Osem mesecev bo imel sedaj v zaporu časa za premišljevanje in pokoro.

Zanimivosti

DROBTINE.

Štiri stvari so, ki se nikdar več ne vrnejo: izstreljena pušica, preteklo življenja, izgovorjena beseda in zamujena prilika. (Abu Beker, naslednik Mohameda.)

•

Isti Abu Beker ni imel posebno visokega mnenja o ženskah. Ob več kot eni priliki je namreč rekel: Ženske so zlo v vsakem slučaju. Najhujše pri tem pa je, da so potrebno zlo

•

Nekateri zatrjujejo, da je vojna potrebna, da razredči prebivalstvo, če ga je preveč. Hvala bogu, v Združenih državah pa imajo dobro sredstvo za razredčevanje prebivalstva. In temu novemu sredstvu se pravi — avtomobil. V poldrugem letu je ubil avtomobil v Združenih državah 91.000 oseb. V svetovni vojni pa je padlo le 48.000 ameriških vojakov. Pač res uspešno sredstvo za pobijanje ljudi!

ŽRTVE BOLJŠEVIZMA.

Po uradnih seznamih boljševiške vlade same je bilo izza početka boljševiške strahovlade, to je izza dne 7. novembra 1917. na povelje vlade usmrčenih:

1. Duhovščine	1.215
2. Škofov	28
3. Profesorjev in učiteljev	6.775
4. Zdravnikov	8.800
5. Častnikov	54.650
6. Orožniških in policijskih častnikov . . .	10.500
7. Vojakov	260.000
8. Orožnikov in stražnikov	48.500
9. Posestnikov	12.950
10. Izobražencev sploh .	355.250
11. Delavcev	192.350
12. Kmetov	815.100

Človeku se ježijo lasje, ko bere te številke. Vendar se pri nas še najdejo ljudje, ki postavljajo boljševizem v nebesa in se pod krinko človekoljubja zgražajo, ako pri nas zadene morilca zaslužena kazen.

20.000 SAMOMOROV V LETU 1921. V AMERIKI.

Med 20.000 ljudmi, ki so izvršili samomor tekom preteklega leta v Zedinjenih državah je bilo 93 bankirjev (med temi 37 bančnih predsednikov), 88 načelnikov velikih trgovskih podjetij, 86 zdravnikov, 57 sodnikov in odvetnikov, 51 šolskih učiteljev in profesorjev, 39 trgovcev, 21 duhovnikov, 10 uradnikov, 7 županov in 7 članov državnih zakonodaj.

Samomori so bili v preteklem letu za celih 23 odstotkov številnejši nego leta 1920. V mestu New Yorku je bilo tekom preteklega leta 840 samomorov, torej 103 samomori več nego v letu 1920.

Dotično poročilo, ki prinaša te številke, dostavlja, da je 1200 moških in žensk, predno je izvršilo samomor, umorilo okoli 2000 ljudi.

Približno 12.000 samomorov se je prijavilo uradom. Ceni se, da se je izvršilo še kakih osem tisoč samomorov, ki niso bili prijavljeni.

Zanimivi so podatki o nekaterih samomorilcih: Nek poročen človek si je vzel življenje, ker je nalagal svojo ženo. Neka stara devica se je zastrupila ter zapustila naslednje sporočilo: Noben moški na svetu ni dosti dober zame. — Neki moški si je vzel življenje, ker se mu ni dovolilo ločiti se od svoje žene, dočim se je neki drugi ustrelil, ker ni mogel najti svoje žene.

Vedno naraščajoča zamotanost našega modernega življenja, mrzlični nemir, zakonski prepiri, dvomljive obleke in druge številne stvari so povzročile živčne bolezni, pobitost in izgubo oblasti samega nad seboj. Tako pravi poročilo. Demon samomora išče svoje žrtve tako med bogatimi, učenimi in dobro vzgojenimi kot med ubogimi, nevednimi in nepoznanimi.

KRALJICA DIVJAKOV.

Pred mnogimi leti sta odpotovala iz Anglije v Avstralijo zakonska inž. Mahony in njegova žena Elizabeta. V Avstraliji sta se kmalu udomačila in lepo živela. Nekoč sta obiskala slučajno neki tamošnji otok, na katerem bivajo Papuanci, ki imajo to posebnost, da s pomočjo negašenega apna spreminjajo črno barvo svojih las v slamnato rumene. Pravijo, da so Benečanke v srednjem veku na isti način dobivale zlate lase.

Ko sta dospela na otok, je inž. Mahony zbolel na tifusu. Zdravil ga je tamošnji papuanski zdravnik, v njihovem jeziku nazvan «buk-duk». Zdravil ga je po običajih tamošnjih divjakov, in sicer mu je ovil lice v neko posebno listje, skakal okoli njega in izgovarjal neke čudne besede. Razume se, da tak način zdravljenja ni nič koristil in da je vsled tega inž. Mahony umrl. Tako je postala inženjerjeva žena Elizabeta vdova, popolnoma ločena od ostalega sveta sredi med divjimi Papuanci.

Kaj naj začne? V Sidney (glavno mesto Avstralije) se ni hotela vrniti, ker so bile njene gmotne razmere zelo slabe in ker je hotela živeti v bližini groba svojega moža, katerega je zelo ljubila. Prišlo ji je torej ravno prav, da so jo domačini prosili, naj ostane na njihovem otoku. Papuanci so vdovo naravnost oboževali in padali pred njo na kolena, kakor pred boginjo. Dali so ji najlepšo kolibo, a pred kolibo so ji postavili dva stražnika, ki sta jo morala stražiti noč in dan.

Lepa vdova je Papuancem mnogo koristila, ker jim je dajala marsikatere dobre nasvete. Tako jih je poučevala tudi, kako naj z raznim blagom trgujejo. Ti nasveti glede trgovine so domačinom tako koristili, da so kmalu silno obogateli. Ugled vdove je tako narastel, da so jo nekega dne izvolili za kraljico in ji dali vso oblast v roke. Vse tožbe in vsi prepiri so prišli pred kraljico, ki jih je reševala na splošno zadovoljnost vseh «državljanov».

Čas je mineval. Sedaj je že trideset let, odkar biva vdova na otoku, ona je srečna in sploh ne misli na to, da bi se kdaj vrnila v svojo staro domovino.

ROPARSKE TOLPE V BERLINSKI OKOLICI.

Kakšne razmere vladajo v Nemčiji, o tem nam vsak dan pripovedujejo nemški časopisi.

Berlinski listi tožijo, da so roparski napadi večjih tolp na posamezna gospodarstva ali manjše vasi v berlinski okolici skoraj na dnevnem redu. Te tolpe štejejo po deset do petnajst mož in obstojajo večinoma iz zločincev berlinskega velemesta, ki so svoje «delovanje» preložili na deželo, ker jim je v mestu varnostna straža na neprijeten način vedno za petami. Posamezni lopovi so se naselili v berlinski okolici, organizirane tolpe pa so se razdelile po deželi, kjer z največjim uspehom ropajo.

Pred kratkim je ena takih tolp napadla v Kecinu ob reki Havel, kjer je uradništvo ravno preštevalo prispele denarne pošiljke, neko banko. Nekaj dni za tem je neka druga z revolverji in ročnimi granatami oborožena tolpa oplenila neki tamkajšnji dvorec. Pet razbojnikov je plenilo v dvorcu, ostali pa so zasedli in stražili vhode. Rodbino so zaklenili v neko sobo, kjer so ji pretili s smrtjo, ako bi kdo klical na pomoč. Ko so roparji vse oplenili, so mirno odšli. V Schebuschu je neka roparska tolpa ustavila na cesti poštni voz, postrelila vprežene konje in skušala razbiti blagajno.

Umori in ropi v Berlinu samem pa se tako množijo, da postajajo gotovi deli mesta ponoči naravnost nedostopni. Berlinska policija je organizirala posebne oddelke, katerih naloga je, da neposredno po vsaki prijavi nasilstva v avtomobilih hite na kraj nesreče.

Razno

× **Ženski paradiž.** Pri nas možakarja najhuje užali trditev, da pod njegovo streho «baba hlače nosi». No, povsod ni tako. Na Sumatri živi majhno ljudstvo, 320.000 duš, ki je popolnoma v oblasti ženske, čeprav je mohamedanske vere. Ženska je vrhovni vladar države in družine. Zemlja je vsa ženska last, poljedelstvo, industrija in trgovina je vsa v ženskih rokah. Ob smrti materini pride oblast na najstarejšo njeno hčerko oziroma, če take ni, na bratovo hčerko itd. Možiček ima tam edino nalogo ohranjevati rod in plesati tako, kakor mu žena žvižga. Baje je pri vsem tem prav krotak in ubogljiv. Saj bi morda še pri nas ne bilo napačno iti včasih malo na take počitnice, ali ne?

× **Dunajska nebesa.** Škatljica žveplenk velja na Dunaju 18 avstrijskih kron, krožnik juhe 60 kron, porcija govedine 600 kron, kruh 500 kron. Če hočeš biti obrit, plačaš brivcu za enkratno tako prijaznost 120 kron. Klobuk lahko dobiš, če pripraviš 28.000 kron; če si nahoden, ti postrežejo z žepnim robcem za 3000 kron. Pred dežjem te varuje dežnik, ako odšteješ zanj 10.000 K. Ako želiš nove obleke, pripravi 200 tisoč kron, za srajco 9000 kron, če želiš nogavice, 1200 kron, za čevlje pa samo 20.000 kron. Komur je do fraka in bi bil rad nobel, naj odšteje 400.000 kron, za rokavice pa samo 6000 kron. Cigara se dobi že za sto kron. Ženska seveda bolj močno potrka na žep. Za eno jopico rabi 30.000 kron, za klobuk tudi toliko, boo dobi za približno 150.000 kron, ročno torbico pa že za 10.000 kron. No, to si ženska na Dunaju lahko prihrani, ker itak nima kaj deti vanjo.

× **Na vse načine sleparijo.** Pred kratkim so v Berlinu aretirali goljufe, ki so na zelo spreten način varali trgovce. Hodili so po trgovinah in naročali veliko stvari, katere so potem dali poslati v hotel. V hotelu so čakali na onega, ki je robo prinesel, nato so mu odvzeli blago, ter jo odnesli v sosednjo sobo, kjer so jih čakale «gospe». Tam se je razpletel razgovor, pri katerem je eden izmed goljufov izvrstno oponašal ženski glas. Nato so se vrnili in izročili denar v zaprti kuverti prinašal-

cu. Ko so potem trgovci odprli kuverte, so našli mesto denarja odrezke papirja.

× **350.000 za besedo.** V Rusiji je treba plačati pri brzojavkah od vsake besede 350.000 rubljev. Za nujne brzojavke je treba doplačati poleg tega še malenkostno svoto 820.000 rubljev. Številke, da se človeku kar meša pred očmi, vrednosti pa skoro nič. Kajti en rubelj je vreden danes komaj par vinarjev.

× **Stari kraji, novi časi.** Skoraj smešno se sliši danes, da je Kristus prijezdil ob svojem zmagoslavnem pohodu na cvetno nedeljo na oslu v Jeruzalem. No danes, bi si lahko privoščil vse drugačno potovanje. S prvim aprilom je namreč prišlo v Palestini v promet cela vrsta razkošnih brzovlakov, ki so opremljeni z vsemi udobnostimi naših dni. Med Jeruzalemom in Bagdadom pa posluje «zračna pošta». Vlaki so že prepočasni, zato so jim morali priskočiti zrakoplovi na pomoč.

× **Zamorski zobozdravniki.** Navadno si mislimo, da z vsakim dnem napredujemo in da tega, kar premoremo, pred nami še ni bilo na svetu. Tako na vseh poljih znanosti. No, dostikrat se pripeti, da je kaj tega, do česar smo se prerili po mnogem trudu in naporih, obstojalo kje drugje že davno preje, predno se je nam kaj sanjalo o tem. Zadnje čase poročajo iz notranje Afrike stvari, ki nas morajo vsekakor presenetiti. Zamorski rod Vakamba je glede zdravljenja zob na jako znatni višini. Nele da znajo tam z raznimi sredstvi zdraviti obolele zobe, ampak prišli so tudi do tega, da nadomeščajo izpadle zobe v gornji čeljusti z novimi, ki jih jemljejo od neke vrste antilop. Ti vstavljeni zobje se nič ne ločijo od pravih, so trpežni in imajo poleg drugih zlasti to lepo prednost, da ne povzročajo bolečin. — No kaj hočete še več?!

× **Dan in noč.** Vsak dan nam prinese kaj novega, zdaj pa nam bo menda noč prinesla dan. Nek Anglež je iznašel izum, s pomočjo katerega bo mogoče imeti tudi ponoči dnevno luč, to se pravi tako, ki se ne bo nič ločila od solnčne. Priprava je prirejena tako, da bo električna luč izgubila ž njo vse dosedanje nedostatke, ki so zlasti važni glede barv. Medtem, ko doslej izgledajo barve pri umetni luči drugače nego pri dnevni, bo z uporabo novega izuma to odstranjeno. Velikega pomena bo to zlasti za vse stroke tkalske industrije, kjer je bilo doslej ravno zavoljo izpreminjanja barv ob umetni razsvetljavi delo onemogočeno in so bila tovrstna podjetja navezana samo na dnevno luč.

× **Ta je pa res vreden usmiljenja.** V Čikagi je vložil tožbo za ločitev zakona neki Henry Knorr. Med drugimi vzroki navaja tudi te, da je lani žena izostala z doma 65 noči in 137 dni. Zajtrka mu ni pripravila 149 dni, 25krat mu je grozila z orožjem, a 84krat ga je pustila brez večerje. No, ta bo pomnil svojo boljšo polovico!

× **Morilec žensk.** V okolici Varšave so našli po gozdih in vrtovih sedem mrtvih golih ženskih trupel. Posrečilo se je dognati morilca v osebi 37letnega kmeta Štefana Pasnika. Privabljal je dekleta k sebi, jih oropal in umoril. Pri tem poslu mu je pomagala lastna žena. Mož in žena priznavata svoja dejanja. Znano je, da je Poljska med vsemi deželami stare Avstrije najbolj katoliška in verna.

× **Rahločutnost pred porotо.** V Berlinu je te dni nastopil pred porotnim sodiščem obtoženec, ki je imel zavezane oči. Ko so ga pozvali, naj zavezo odstrani, je odvrnil kratko: «Ne! Nočem gledati sodnikov in porotnikov, ki me sodijo po krivici». Tekom obravnave se je ta rahločutni junak tako razburjal, da ga je morala straža odvesti na varno. Vendar je sodišče kljub temu, da mož ni mogel prenesti pogleda na «krivične» sodnike svoj posel nadaljevalo in dovršilo ter določilo rahločutnežu primerno nagrado.

× **Sivi lasje, siva pamet.** Ko sta se vzela, je bil on star 72 let, ona pa 51. On je imel odraslo hčerko, ona odraslega sina. Tako je prišel ogenj k slami. Moževa hči in ženin sin sta spoznala, da jima zakonski stan pristoja bolje, nego roditeljema, pa sta začela uživati njegove sladkosti brez štole in prič. Ko je mož opazil, kaj se godi, je pozval ženo, naj odstrani sina iz hiše. Žena tega ni hotela, zato jo je zapustil mož s svojo hčerko in je obenem vložil tožbo za ločitev zakona. Sodišče je tožbi ugodilo in izjavilo, da ni kriv ne mož, ne žena, ker sta bila oba goljufana v svojih upih. Mož je namreč dejal, da je delala žena vedno zoper njega, žena pa je rekla, da jo je premotila moževa vnanjost. Ko je stopila v zakon, se ji je zdel mož še krepak, pozneje pa je spoznala, da je že preslab zanjo in prestar... Tako si ljudje na Dunaju na stara leta krajšajo čas.

× **Srečen dedič.** V nekem hotelu v San Franciscu je živela stara, sitna, neznosna gospa. Neki sluga hotela je bil določen, da jej streže. Bil je pameten človek in sklenil je vse sitnosti molče prenašati in vse storiti, kar ukaže. Za to svojo zvesto postrežbo ni dobil od gospe nobenega daru, niti takrat mu ni nič dala, ko je iz hotela odpotovala. Kmalu nato je pa gospa umrla in iz oporoke so izvedeli, da je svojemu nekdanjemu slugi v hotelu zapustila 100.000 dolarjev, z dostavkom, da dobi še 200.000 dolarjev, če bo prve dobro porabil. Za to določilo oporoke pa sluga ni smel ničesar vedeti. Možak je s prvim denarjem sezidal svojim starišem hišo in jim oskrbel prijetno življenje za stara leta. V plačilo svoje otroške ljubezni je dobil seveda po oporoki še drugih 200.000 dolarjev.

Za smeh in kratek čas

Vol na zvoniku.

V neki vasi pri Čmrljah je zrastla visoka trava na zvoniku. Vaščani, ki bi radi spravili travo proč, so nekega dne pripeljali k cerkvi vola, mu privezali na vrat vrv in ga potegnili na zvonik, da bi vol požrl travo.

Ko je bil vol na vrhu, je držal iz gobca jezik. Najbrihtnejši med vaščani je takoj dejal: «Aha, zdej se mu trave lušta, zatu jazek vn darži».

Kako je most visok.

V isti vasi so imeli čez vodo most, pa bi radi vedeli, kako je ta visok. Zato se je prijel eden za most, ostali pa so se drug drugemu obesili za noge.

Ko so tako viseli, so gornjemu začele polzti roke, zato je dejal: «Čakte no malu, de si roke opljuvam».

V tem je izpustil in vsi so v hipu ležali v vodi.

•

Vsak po svoje.

Mati: «Tak Tone, ne vlači no tako neusmiljeno mačka za rep! Saj ga boli.»

«Tone: «Saj ne vlečem. Jaz samo držim rep, maček pa vleče.»

*

Na sejmu.

Skopuh: «Kaj, trideset dinarjev hočete za to krtačo?! Kje naj jih pa vzamem? Dajte mi kaj cenejšega, če je tudi slabše!»

«Slabše?» se začudi sejmar. «Je čisto nemogoče. Dal sem Vam zajamčeno najslabše blago.»

*

Po ovinkih.

Gospa Agata je prišla ponižno k svojemu možu, ki je bil zelo zaposlen: «Zaradi moje obleke, zaradi kiklje bi rada govorila s teboj.»

«Kar na kratko napravi!» se je zadrl razdražen mož.

«Da, da, samo do kolen», je dejala gospa Agata vsa zmedena.

*

Pijanec in gostilničar.

Pijanec (gostilničarju): «Nič več ne bom pil. Tako sem zbit drugi dan!»

Gostilničar (se potrka po žepu): «Vidiš, jaz pa prav nič.»

•

Tudi zagovor.

Zagovornik: «Gospodje sodniki, ne pozabite: Moj obtoženec je tako gluh, da ne čuje niti glasu svoje vesti.»

Ženski kotiček

Zdrobova juha. Deni na razbeljeno zabelo, mast ali maslo, drobno sesekljano čebulo. Ko se zrumeni, dodaj sesekljan peteršilj, nato za vsako osebo 1 do 1 in pol velike žlice pšeničnega gresa, kar neprestano mešaj, prideni tudi žlico paradižnikove konserve. Ko se vse to navzame zabele in se nekoliko zrumeni, prilij vrele vode, kakor za prežgano juho, a pazi, da se ne napravijo štrukeljčki. Osoli in prideni malo popra in skorjo sira. Da zadobi juha pravi okus, mora vreti pol ure.

Lahko prebavna in tečna večerja za otroke. Namaži košček kruha s surovim maslom in vrhu masla prideni par žlička medu. Tak kruh je okusen in se prilega k skodelici ječmenove kave. Méd vpliva pomirjevalno in osvežujoče, zlasti zvečer.

Bleščeče belo perilo je ponos vsake gospodinje. Dosežemo ga prav lahko s sledečim neškodljivim sredstvom: od dveh delov alkohola in enega dela čistega, zelo svetlega terpentinovega olja vlijemo dve polni, veliki žlici v 50 litrov plavila in s tem poplavimo perilo. Nerazredčeni del te zmesi lahko uporabimo za odstranitev velikih mastnih ali smolnatih madežev, vendar moramo opozarjati, da je vsled nevarnosti ognja previdnost tu na mestu. Drugo bolj priprosto, a našim gospodinjam še manj znano sredstvo, s katerim lahko dosežemo bleščeče perilo so limone. Vzemimo zelo sočno limono, razrežimo jo z lupino vred na tanke ploščice in priložimo milnici, v kateri se še kuha perilo. Vsi madeži iz predpasnikov, kuhinjskih krp itd. izginejo in perilo postane snežnobelo. Seveda se uporablja to sredstvo le pri nebarvanem perilu.

Škornji in čevlji ostanejo mehki in trpežni, če jih, dokler so še bolj novi, namažeš z glicerinom, in sicer gornje usnje in podplate. To storiš najlažje zvečer, da so čevlji do jutra, ko jih obuješ, že popolnoma suhi. Če postopaš tako z obuvalom, ne potrebuje skoraj nobenega drugega mazila ter ostane voljno in nepremočljivo.

Kaj je Elsafluid — to se zna!

Lekarnar Feller — Stubica!

LEPOTA

kože, obraza, vrata, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo z razumno nego lepote. Tisočera priznanja so dospela iz vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa" lilijino mlečno milo, najboljše blago, najfinejše „milo lepote"; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 K.

„Elsa" obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore itd. ter naredi kožo mehko, rožnatobelo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

„Elsa" Tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

Prodajalci dobe, če naroče najmanj 12 kosov enega predmeta, popust v naravi.

Razno: Lilijino mleko 15 K; brkomaz 8 K; najfinejši Hega-puder drja. Klugerja v velikih originalnih škatlah 30 K; najfinejši Hega-zobni prašek v patentskatlah 30 K; puder za gospe v vrečicah 5 K; zobni prašek v škatlah 4 K, v vrečicah 5 K; Sachet-dišava za perilo 8 K; Schampoon za lase 5 K; rumenilo, 12 listkov 24 K; najfinejši parfum po 40 in 50 K; močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebe računata.

EVGEN V. FELLER, lekarnar,
STUBICA donja, Elsatrg št. 360
40—1 **(Hrvaško).** 48/144/II a.

Varčna gospodinja rabi edinole

GAZELA MILO

ki je najboljše in najcenejše!

Delniška glavnica: K 30,000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve okrog K 10,000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metkovič, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.
Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.

Odgovorni urednik Jože Hojkar. Izdaja Konzorcij Domovine. Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.